

**POSILNENIE INKLUZÍVNEHO ZDRAVÉHO ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU
OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM PROSTREDNÍCTVOM
FYZICKEJ AKTIVITY**

ID projektu **22320184**

Brno, 2025

Projekt spolufinancujú vlády Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska prostredníctvom vyšehradských grantov z Medzinárodného vyšehradského fondu. Poslaním fondu je podporovať myšlienky udržateľnej regionálnej spolupráce v strednej Európe.

Posilnenie inkluzívneho zdravého životného štýlu osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom fyzickej aktivity

Autori:

Váľková Hana, Kocůrek Vojtěch, Sližik Miroslav, Szulc Adam, Niespodziński Bartłomiej a Tamás Kertész

Vydáva:

Emilova vzdelávacia, z.ú.

Malinovského náměstí 603/4, Brno-město, 602 00 Brno

Formát:

Online odborná monografia

Vydanie:

1

Stránky:

46

Prílohy:

11

Práva prof. PhDr. Hana Váľková, CSc., Mgr. Vojtěch Kocůrek, doc. Mgr. PhDr. Miroslava Sližika, PhD. a Dr. Adama Szulca, Dr. Bartłomieja Niespodzińskiego a Dr. Tamása Kertésza, PhD. na označenie autorov edičného materiálu a autorov jednotlivých kapitol.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie prepisovať, reprodukovat' alebo používať v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek elektronickými, mechanickými alebo inými prostriedkami, ktoré sú teraz známe alebo budú vynájdené, vrátane fotokopírovania a nahrávania, alebo v akomkoľvek systéme na ukladanie alebo vyhľadávanie informácií, bez písomného povolenia vydavateľov.

Brno 2025

(©) 2025 Emilova vzdelávacia, z.ú.

Posilnenie inkluzívneho zdravého životného štýlu osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom fyzickej aktivity

ID 22320184
1.10. 2023 - 31.3. 2025

Identifikácia projektu

ŽIADATEĽ:

Emilova vzdelávací, z.ú., Brno, Česká republika
Prof. PhDr. Hana Válková, CSc.
Mgr. Vojtěch Kocůrek

PARTNER 1:

Univerzita Kazimierza Wielkiego v Bydgoszczi, Poľsko
Fakulta zdravotníctva a telesnej výchovy
Dr. Adam Szulc
Dr. Bartłomiej Niespodziński

PARTNER 2:

Széchenyi István University of Győr, Maďarsko
Fakulta zdravotníctva a športu
Dr. Tamás Kertész, PhD.

PARTNER 3:

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovensko
Fakulta športových vied a zdravia
Doc. Mgr. PhDr. Miroslav Sližik, Ph.D.

emilova
vzdelávací, z.ú.

SZÉCHENYI
EGYETEM
UNIVERSITY OF GYŐR

KAZIMIERZ WIELKI
UNIVERSITY
BYDGOSZCZ

OBSAH

1. Anotácia projektu	2
1.1. Cieľ	
1.2. Účel príručky	
2. Opis prostredia partnerov: obdobie pred vstupom do projektu	3
2.1. Prostredie Brna	
2.2. Prostredie Bydgoszcz	
2.3. Prostredie Györu	
2.4. Prostredie Banskej Bystrice	
3. Charakteristika účastníkov	20
3.1. Charakteristika športovcov	
3.2. Charakteristika sprevádzajúcich osôb	
4. Osobné vnímanie seminára	26
4.1. Workshop v Györi	
4.2. Workshop v Bydgoszczi	
4.3. Banskobystrický workshop	
4.4. Konferencia v Brne	
5. Záver	37
Zoznam príloh	46

1. Anotácia projektu

1.1. Cieľ projektu

Cieľom projektu (skratka projektu je EMPIH), ktorý podporil Vyšehradský fond, bolo zostaviť metodiku zameranú na prevenciu zdravia prostredníctvom pohybových aktivít vo voľnom čase. Súčasťou projektu boli workshopy zamerané na analýzu situácie v jednotlivých krajinách v konkrétnych oblastiach. Na základe zistení je cieľom zostavená príručka, ktorá bude slúžiť ako metodický rámec pre rozvoj pohybových aktivít a športu pre deti a mládež s rôznym zdravotným postihnutím. Keďže prístup do oblasti športu je pre deti a mládež so zdravotným postihnutím ťažší ako pre ich rovesníkov, projekt odhalil hlavné nedostatky tejto situácie a porovnal situáciu v partnerských oblastiach. Prostriedkom na získanie údajov z reálneho terénu boli workshopy so seminármi a praktické pohybové a športové aktivity.

Základom týchto analýz boli trojdňové workshopy v geografickej oblasti každého partnera (Brno, Bydgoszcz, Győr, Banská Bystrica), ktoré boli podkladom a základom príručky.

Pozri PRÍLOHY, letáky 3.

1.2. Účel príručky

Na akademickej úrovni sa diskutuje o teoretických a hypotetických ukazovateľoch súvisiacich s bežným podporným alebo nedostatočným prostredím. V rámci projektu sa formulovala ich existencia alebo neexistencia v prostredí projektových partnerov vrátane dopadov na inklúziu a zdravie.

Rámec značiek: možnosti finančnej podpory, obmedzená podpora zo strany verejného sektora, malá ponuka športových aktivít, rozdielne vedomosti a informácie medzi zamestnancami inštitúcií a rodičmi, slabé možnosti v dôsledku nedostatku športových vedúcich, nedostatočná spolupráca medzi obcami, miestnou samosprávou, verejným sektorom, neziskovými organizáciami alebo súkromnou sférou.

Zameranie seminárov preto zodpovedalo účelu projektu a sekundárne témam príručky. Konkrétnym zámerom bolo zdôrazniť význam lokality partnerov, ktorý je lepšie vyjadrený v prílohách ako v popisnom texte. Partnerov podporovali univerzity a mestské a regionálne úrady a v tejto príručke sú uvedení len pod názvami miest.

2. Opis prostredia partnerov: obdobie pred vstupom do projektu

Súčasný stav prostredia pre účasť ľudí so zdravotným postihnutím na pohybových aktivitách a športe vyplynul z historického kontextu. Projekt sa zameria na základné informácie všetkých partnerov, podrobnejšie je opísané len prostredie žiadateľa z Brna. Zdôraznené sú kľúčové údaje s vplyvom na súčasnú situáciu. Dôvodom je, že táto oblasť bola v 90. rokoch 20. storočia a v čase vstupu všetkých týchto krajín do EÚ v centre vývoja. Z tohto obdobia pochádzajú aj mnohé nadväzujúce kontakty.

Obrázok: Mapa projektových miest na V4
Zdroj: Kocůrek, Vojtěch

2.1. Prostredie Brna

Obrázok 1. Historické pozadie

Oblasť, na ktorú sa zameriavame: Oblasť nedávnej Českej republiky je tradične a historicky orientovaná na vzdelávanie a pohybové aktivity osôb so zdravotným postihnutím od konca 19. storočia. Zameriavame sa na geografickú oblasť strednej a južnej Moravy s veľkými mestami a univerzitami.

V roku 1993 bola Európska charta - šport pre všetkých: osoby so zdravotným postihnutím. Terminológia a obsah oblasti od "špeciálneho vzdelávania" až po prispôsobené pohybové aktivity. Univerzitný program CEEPUS z roku 2003 otvoril dvere Vyšehradskému fondu a programu Erasmus. Partnerstvo: Olomouc, Brno, České Budějovice, Banská Bystrica, Wrocław, Poznań, Záhreb.

Obrázok 2. Začlenenie do EÚ

Začlenenie týchto krajín do EÚ znamenalo rešpektovanie danej európskej legislatívy vo všetkých kapitolách (sociálna, vzdelávacia, športová), ale všetky mali aj možnosť samostatného rozvoja v rámci programov Erasmus. Skúsenosti z programu CEEPUS sa stali výhodou. Olomoucký prístup najprv presadil špecializované vzdelávanie učiteľov v APA, selektívne v medzinárodnom kontexte (Erasmus-Mundus), kde sa preferoval výskum. Z bežných študentov absolvovali prvý magisterský program študenti so zdravotným postihnutím, ktorí absolvovali špecializáciu APA.

Neskôr sa ďalší prístup orientoval na aktivity APA Centra so zameraním na medializáciu, nedostatok akademikov a vysokoštatndný časopis Aplikované Pohybové Aktivity v teórii a praxi. ([www.centrum](http://www.centrum.apa.cz) APA, ISSN 1804-4220 (online)).

Brno zvolilo stratégiu prierezových tém v každom študijnom programe, ako sú základné informácie, vedomosti a zručnosti z oblasti výučby alebo vzdelávania.

Odborná prax: špeciálna pedagogika, APA, šport zdravotne postihnutých, špeciálne olympiády, manažment, výskum prostredníctvom BC/MA/Ph.D.

Obrázok 3. Brno - širšie súvislosti

Sieť inkluzívnych škôl, špeciálnych škôl, centier a domovov, ústavov, rezidencií atď. je vytvorená v súlade s legislatívou EÚ a vnútroštátnou legislatívou, zvyčajne v lokalitách s viac ako 5000 obyvateľmi, ale s rôznymi výsledkami. Pozornosť sa venuje aj inklúzii, ale školská inklúzia je prioritou, tiež s rôznymi výsledkami. Fyzická aktivita a šport (najmä voľný čas) sú stále na okraji pozornosti zodpovedných orgánov.

Obrázok 4. Brno - kontext Masarykovej univerzity a vysokých škôl (www.muni.cz)

Všeobecné témy (resp. kurzy) orientované na oblasť "život osôb so zdravotným postihnutím" sú zahrnuté na všetkých 10 fakultách univerzity, a to z rôznych hľadísk a s rôznou intenzitou alebo objemom, najmä: pedagogika, spoločenské vedy, filozofia, právo, medicína, prírodné vedy a ekonomika. Univerzita je otvorená študentom s rôznymi špeciálnymi potrebami (www.muni.cz).

The logo for Masaryk University (MUNI) in Brno, consisting of the letters M, U, N, I in a bold, blue, sans-serif font.

Univerzitné stredisko Teiresias slúži ako poradenské a propagačné centrum pre vysokoškolských študentov so špeciálnymi potrebami. Dobrá podpora študentov so sluchovým a zrakovým postihnutím, ako veľký doplnok je pozornosť venovaná futbalu pre nevidiacich, a to aj na medzinárodnej úrovni. Lekárska fakulta zastrešuje program pre rodiny s Downovým syndrómom (klub BLUE) vrátane dramatických a pohybových voľnočasových aktivít. Mimo Masarykovej univerzity pôsobí Stredná umelecká škola JAMU, ktorá poskytuje jedinečný dramaticko-umelecký program pre študentov so sluchovým postihnutím

Obrázok 5: Brno - Fakulta športových štúdií (www.fsps.muni.cz)

Všeobecné témy (*resp. predmety, kurzy*) zamerané na špeciálnu pedagogiku alebo zdravotné postihnutie sú prierezovou témou na všetkých katedrách. Programy učiteľstvo, trénerstvo, fyzioterapia a športový manažment sú posilnené o ďalšie témy s minimálnym zaťažením 3 CRP za 1 semester.

The logo for the Faculty of Sports Studies (MUNI SPORT) in Brno, consisting of the letters M, U, N, I in the top row and S, P, O, R, T in the bottom row, all in a blue, sans-serif font.

Príkladom tohto formátu je špeciálna výučba pre učiteľov telesnej výchovy a trénerov, osobná príprava, rozhodcovia a futbal so zdravotným postihnutím, športový manažment a dobrovoľníctvo. Teoretické témy sú sprevádzané praxou v teréne. Mimoškolské kurzy pre českých študentov, ako aj študentov programu Erasmus sú kurzy sebaobrany pre osoby so zdravotným postihnutím, cvičenia pre účastníkov s DG Alzheimer, para plávanie a Erasmus dobrovoľníctvo pre PA zdravotne postihnutých. Okrem pomerne veľkého množstva akreditovaných programov - jeden semester je špeciálne orientovaný len na manažment športových a pohybových aktivít pre prostredie osôb s rôznym znevýhodnením je uzavretý 1 celodenným SO Krajských hier študentov. Vďaka bakalárskym/magisterským/diplomovým prácam s témou "pohybové aktivity, zdravie a zdravotné postihnutie" je možné vypracovať výskumné a hodnotné vedecké projekty a publikácie. Prvá zmienka o manažmente v športe zdravotne postihnutých je v publikácii (v českom jazyku): Nová et al. (2016). *Manažment, marketing a ekonomika športu*. (Kap. 7. H. Válková: *Manažment v prostredí aplikovaných pohybových aktivít*, s. 225-256.)

Obrázok 6: Emilova vzdelávacia, z.ú. a verejnosť (www.emilova-vzdelavaci.cz)

Fakulta vied o športe podpísala memorandum o spolupráci so Špeciálnymi olympiádami a Emilovou športovou, z. s.; obe sú neziskovými organizáciami. Výsledkom tejto spolupráce je aj tento projekt. Prečo

mimo univerzity - aj keď niektorí jednotlivci sú alebo boli členmi univerzít?

Prof. Hana Válková je bývalou predsedníčkou českého hnutia špeciálnych olympiád, vysokoškolskou profesorkou (špecializácia: psychológia športu, adaptovaná pohybová aktivita) a autorkou mnohých publikácií o športe ľudí s postihnutím. Venuje sa vzdelávacím kurzom zameraným na dobrovoľníctvo a manažment zdravotne orientovaných pohybových aktivít.

Vojtěch Kocůrek absolvoval študijný program športový manažment s diplomovou prácou, rok 2022: Manažment športových aktivít pre osoby s hendikepom s dôrazom na ľudské zdroje, tímovú prácu a rozvoj know-how (Emil Open example); v súčasnosti externý učiteľ manažmentu v športe zdravotne postihnutých

Prečo práve Emilova vzdelávacia, z.ú.? Prostredie mimo univerzity:

- môže byť flexibilnejší, menej byrokratický, najmä v oblasti účasti na projektoch, výskum založený na dôkazoch, využívanie skúseností nielen z teórie, ale najmä z praxe, žiadny tlak na impaktované vedecké publikácie, väčšinou v angličtine, bezplatné publikovanie v českých časopisoch, vplyv na prax a silné vzťahy s verejnosťou.
- Cieľ: orientácia na voľný čas, vrátane riadenia podujatí/stretnutí a súťaží v kontexte pohybových aktivít a športu - široké spektrum ľudí so zdravotným postihnutím, vysvetľovanie, popisovanie princípov riadenia v kontexte "postihnutia", zdieľanie/šírenie informácií a snaha o zmenu postojov a prístupov (zamerané skupiny vrátane predstaviteľov samosprávy). Projekty typu *Kam íst' - ako na to* (s členmi samosprávy, s rodičmi atď.).

2.2. Prostredie Bydgoszcz

Autor: Mgr: Adam Szulc

Syntetická správa o realizácii "Akčného programu miestnej samosprávy pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2020-2023" Mesto Bydgoszcz

Obrázok 1: Úvod

Základným právnym predpisom, ktorý upravuje problematiku rehabilitácie osôb so zdravotným postihnutím v Poľsku, je zákon z 27. augusta 1997 o pracovnej a sociálnej rehabilitácii a zamestnávaní osôb so zdravotným postihnutím (Zbierka zákonov 2021.573, konsolidované znenie, v znení neskorších predpisov).

V § 35a ods. 1 bod 1 uvedeného zákona sa uvádza, že "medzi úlohy samosprávneho kraja patrí vypracúvať a realizovať v súlade so stratégiou samosprávneho kraja na riešenie

sociálnych problémov akčné programy samosprávneho kraja pre osoby so zdravotným postihnutím v oblasti sociálnej rehabilitácie, pracovnej rehabilitácie a zamestnanosti a rešpektovať práva osôb so zdravotným postihnutím."

Zákonodarca uvádza aj ďalšie úlohy okresu, ako napr:

- prijímanie opatrení zameraných na obmedzenie účinkov zdravotného postihnutia,
- spolupráca s mimovládnyimi organizáciami pracujúcimi pre zdravotne postihnutých v oblasti sociálnej a pracovnej rehabilitácie týchto ľudí,
- spolufinancovanie účasti zdravotne postihnutých osôb a ich opatrovníkov na rehabilitačných stretnutiach,
- spolufinancovanie športu, kultúry, rekreácie a cestovného ruchu pre osoby so zdravotným postihnutím,
- spolufinancovanie dodávok rehabilitačných zariadení, ortopedických pomôcok a pomôcok,
- spolufinancovanie odstraňovania architektonických, komunikačných a technických bariér a v súvislosti s individuálnymi potrebami týchto ľudí,
- podpora zamestnanosti a profesionálnej činnosti osôb so zdravotným postihnutím.

Uvedené aktivity sú zahrnuté v *Akčnom programe miestnej samosprávy pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2020-2023, ktorý bol prijatý uznesením č. XIX/460/19 Mestského zastupiteľstva v Bydhošti z 18. decembra 2019*. Strategickým cieľom uvedených programov bolo zlepšenie sociálnych a pracovných podmienok života zdravotne postihnutých obyvateľov mesta Bydgoszcz. Mesto Bydgoszcz vyčlenilo 90 000 PLN (cca 24 000 EUR) na športovanie osôb so zdravotným postihnutím v roku 2024. Hlavnými príjemcami finančnej podpory sú:

- Športový klub pre nevidiacich Łuczniczka - 35 000 PLN
- Športový klub Braillovo písma - 22 000 PLN
- Začať Bydhošťské športové a rehabilitačné združenie pre zdravotne postihnutých - 21 000 PLN
- Integračný športový klub v Bydgoszczi - 10 000 PLN

Úplná správa o aktivitách v oblasti telesnej aktivity a športu pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2024 bude vypracovaná začiatkom roka 2025, preto uvádzame vybrané prvky záverečnej správy za rok 2023.

Obrázok 2: Vzdelávanie

Mesto Bydgoszcz je riadiacim orgánom pre 14 rôznych typov špeciálnych zariadení so špeciálnymi odbormi, v ktorých v roku 2023 študovalo 763 študentov. Patrí medzi ne:

- 1) Špeciálne výchovno-vzdelávacie centrum č. 3 pre mentálne postihnuté deti a mládež na Granicznej 12, kde sa vzdelávalo 206 žiakov, z toho 24 žiakov v rehabilitačných a výchovných triedach pre hlboko postihnutých, a v:
 - Špeciálna základná škola č. 51 - 114 žiakov,
 - Predškolské oddelenie - 7 detí,
 - Škola pre prípravu na zamestnanie č. 3 - 61 študentov.

Okrem toho má centrum internátnu školu, v ktorej býva v priemere 50 žiakov. *Škola na prípravu na zamestnanie* je určená žiakom so stredne ťažkým alebo ťažkým mentálnym postihnutím. Pripravuje mladých ľudí na vykonávanie rôznych sociálnych rolí a podľa ich vývinových možností na samostatný a aktívny život v dospelosti. Uvedený vzdelávací systém neposkytuje odbornú kvalifikáciu. Realizuje sa v týchto oblastiach: záhradníctvo, stolárstvo, domáce hospodárstvo, kancelárske práce, prvky floristiky a výroba dekoratívnych a suvenírových predmetov.

2. *Školský komplex č. 29* na ulici Słoneczna 26, ktorého súčasťou je okrem iného hromadná škola so špeciálnymi oddeleniami a centrum pre deti a mládež s autizmom. Vzdelávalo sa v ňom 35 žiakov so zdravotným postihnutím, vrátane v:

- *Rehabilitačné a vzdelávacie centrum pre deti a mládež s autizmom - 21 študentov,*
- *Materská škola č. 31 - 12 detí,*
- *ZŠ s MŠ 13 so špeciálnym a integračným odborom - špeciálne odbory - 17 žiakov.*

3. *Komplex špeciálnych škôl č. 30* na Jesionovej ulici 3a, vzdelával 171 žiakov, z toho v rehabilitačných a vzdelávacích triedach pre hlboko postihnutých - 10 žiakov a v:

- *Základná škola špeciálna č. 1 - 110 žiakov,*
- *Oddelenie materskej školy - 21 detí,*
- *Škola pre zamestnanie č. 1 - 30 študentov.*

V škole pripravujúcej na prácu (neposkytujúcej odbornú kvalifikáciu) sa poskytovalo vzdelávanie v týchto profiloch: záhradníctvo, krajčírstvo, stravovanie, kancelárske práce, upratovacie práce a výroba dekoratívnych predmetov.

4. *Komplex špeciálnych škôl č. 31* na ulici Fordońska 17 poskytoval starostlivosť 173 žiakom, vrátane:

- *Základná škola špeciálna č. 23 - 146 žiakov,*
- *Škola pripravujúca sa na prácu č. 2 - 27 študentov.*

V škole pripravujúcej na prácu (neposkytujúcej odbornú kvalifikáciu): vzdelávanie sa poskytovalo v týchto profiloch: záhradníctvo, krajčírstvo, stravovanie (cukrár, kuchár), umelecké remeslá, kancelárske práce.

5. *Komplex škôl č. 7* na ulici Waryńskiego 1, ktorý zahŕňa bežnú školu so špeciálnymi triedami a školu pre sluchovo postihnutých žiakov. V škole bolo 29 zdravotne postihnutých žiakov, medzi nimi:

- *Stredná všeobecnovzdelávacia škola č. 17 pre sluchovo postihnutých - 10 študentov,*
- *Základná škola s materskou školou č. 48 so špeciálnym a športovým odborom - špeciálne odbory - 19 žiakov.*

6. *Odborná škola 1. stupňa č. 6 špeciálna* na Grunwaldzkej ulici 41, v ktorej študovalo 96 žiakov. Škola ponúka vzdelávanie v týchto profesiách: záhradník, montážny a

dokončovateľský pracovník v stavebníctve, cukrár, kuchár, pomocník v hotelových službách, automechanik.

7. *Základná škola č. 55 sociálne neprispôsobivých žiakov a žiakov s poruchami správania*, ktorá je súčasťou Bydhošťského výchovno-vzdelávacieho komplexu, na ulici Traugutta 5, kde študovalo 38 sociálne neprispôsobivých žiakov a žiakov s poruchami správania.

Obrázok 3: Granty na vzdelávanie v Bydgoszczi

Bydgoszczské granty na vzdelávanie sú formou finančnej podpory najlepších vzdelávacích a kultúrnych iniciatív, ktoré sa vyznačujú inováciou, novosťou a originalitou, realizovaných školami a vzdelávacími inštitúciami, ktorých riadiacim orgánom je mesto Bydgoszcz. Sú určené na realizáciu nadštandardných vzdelávacích a animačných projektov určených deťom a mládeži, ktoré majú vedecký, umelecký, rekreačný a integračný charakter.

- "Iba tanec má zmysel." - III. vojvodinská prehliadka tanečných foriem pre deti a mládež so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami - 2 100 PLN (organizátor: Školský komplex č. 30),
- "Szkoła na sportowo" - medziškolské turnaje a rekreačné a športové súťaže - 2 750 PLN (organizátor: Školský komplex č. 30).

Obrázok 4: Šport, rekreácia a kultúra

V roku 2023 uzatvorilo Mestské centrum sociálnej starostlivosti 33 zmlúv s mimovládnyimi organizáciami a vyplatilo finančné prostriedky v celkovej výške 244 760 PLN. Poskytnutú podporu priamo využilo 1 628 účastníkov.

V rámci prevencie prehlbovania miery postihnutia a sociálnej izolácie zdravotne postihnutých osôb, v rámci otvorenej súťaže ponúk a tzv. nesúťažného režimu v súlade so zákonom z 24. apríla 2003 o verejnoprospešných činnostiach a dobrovoľníctve, *Úrad zdravotníctva a sociálnej politiky Mestského úradu v Bydhošti* poskytol finančnú podporu mimovládnym organizáciám na realizáciu úloh v oblasti sociálnej rehabilitácie a integrácie chorých a zdravotne postihnutých osôb. Z rozpočtu mesta na rok 2023 bola na tento účel vyčlenená suma 205 003,76 PLN. V uvedenom rozsahu bolo realizovaných 18 úloh a aktivitami bola pokrytá skupina 962 osôb.

V rámci otvoreného výberového konania uskutočneného podľa zákona z 24. apríla 2003 o verejnoprospešných činnostiach a dobrovoľníctve v roku 2023 mesto Bydgoszcz vyčlenilo sumu 96 044,43 PLN na podporu realizácie nasledujúcich aktivít:

- 1) Športovú prípravu nevidiacich a slabozrakých športovcov vykonáva *Pomoransko - kujavský klub telesnej kultúry, šport a turistika pre nevidiacich a slabozrakých "Łuczniczka"*.

Na tento účel bola vyčlenená suma 40 831 PLN; školenia sa uskutočnili v týchto disciplínach:

Šach, dáma na 100 políčok, športový bridž, atletika, beh na lyžiach, biatlon, triatlon, nordic walking, klasické kolky, , showdown (stolný tenis pre nevidiacich), športová strelba, tandemová cyklistika.

- 2) Školenia športových oddielov pre zdravotne postihnutých vykonáva *Združenie športu a rehabilitácie zdravotne postihnutých "Start Bydgoszcz"*.

Bola poskytnutá podpora vo výške 19 534 PLN; školenia sa uskutočnili v týchto športoch:

Atletika, športová streľba, boccia, plávanie, stolný tenis, športový šach, vzpieranie, rybolov.

Okrem toho bola suma 6 210,48 PLN použitá na spolufinancovanie organizácie a priebehu nasledujúcich športových podujatí v Bydgoszczi pre zdravotne postihnuté osoby, ktoré organizovalo *Združenie športu a rehabilitácie zdravotne postihnutých "Start Bydgoszcz"*:

- Majstrovstvá Poľska zdravotne postihnutých v športovej streľbe - suma 4 210,48 PLN;
- Finále Majstrovstiev Poľska v goalballe - suma 2 000,00 PLN.

- 3) Športová príprava športovcov v *športovom klube Braille Bydgoszcz - "Šport ako cesta k životnému úspechu"*

Podpora vo výške 19 351,95 PLN bola poskytnutá na výcvik osôb so zdravotným postihnutím v dvoch sekciách, a to v tandemovej cyklistike a v sekcii zimných športov - bežecké lyžovanie a biatlon.

- 4) Športový výcvik osôb so zdravotným postihnutím, ktorý vykonáva *Integračný športový klub "Bydgoszcz"*.

Bola poskytnutá podpora vo výške 10 117 PLN; školenia sa uskutočnili v týchto disciplínach: boccia, atletika, plávanie a športový šach.

Obrázok 5: Športové centrum Bydgoszcz

Športové centrum Bydgoszcz (BSC) podporuje športovanie ľudí so zdravotným postihnutím prostredníctvom spolupráce so športovými klubmi, medzi ktoré patrí predovšetkým združenie *Start Bydgoszcz*.

V roku 2023 sa v zariadeniach v správe BSC konali tieto podujatia:

- Majstrovstvá Poľska v šachu zdravotne postihnutých,
- XX Národný turnaj v 7-kovom futbale,
- XIII. národná súťaž v silovom trojboji,
- XIII. národná kanoistická regata špeciálnych olympiád.

Obrázok 6: Tematické štúdie týkajúce sa situácie osôb so zdravotným postihnutím v Kujavsko-pomoranskom vojvodstve

- Informácia o realizácii Akčného programu miestnej samosprávy pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2020-2023 od roku 2021,
- Informácie o realizácii Akčného programu miestnej samosprávy pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2020 - 2023 od roku 2023,

- Analýza všetkých právnych riešení v oblasti podpory osôb so zdravotným postihnutím vrátane analýzy právnych aktov z hľadiska Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím - 2022,
- Stratégia pre osoby so zdravotným postihnutím 2020-2030 - 2019,
- Návrh zákona o vyrovnávaní príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím - 2010,
- Štatistické údaje provinčného tímu pre posudzovanie zdravotného postihnutia 2007-2023,
- Porucha hrania internetových hier - charakteristika a prevalencia tohto javu a jeho psychologické koreláty medzi žiakmi základných a stredných škôl v Kujavsko-pomorskom a Varmijsko-mazurskom vojvodstve - 2018,
- Správa o užívaní alkoholu a drog školskou mládežou - 2019,
- Zdravotná starostlivosť v Kujavsko-pomorskom vojvodstve v roku 2020.

Obrázok 7: Činnosť špeciálnych škôl v Bydgoszczi v roku 2024

Školy pre deti so zdravotným postihnutím v Bydgoszczi realizovali tieto športové aktivity:

7.1. Školský komplex č. 31 v Bydgoszczi, ulica Fordońska 17

- *Klub špeciálnych olympiád "Naprzód"*: stolný tenis, florbal, boccia, bowling, plávanie, futbal.
- Športové podujatia:
 - 15.02.2024 Medziškolský turnaj v stolnom tenise. Počet účastníkov: Počet účastníkov: 12, stredne ťažké zdravotné postihnutie,
 - 06.03.2024 Provinčná súťaž "Herkules". Počet účastníkov: 15, stredne ťažké zdravotné postihnutie,
 - 16.04.2024 Školský turnaj "BOCCE". Počet účastníkov: Počet účastníkov: 30, stredne ťažké zdravotné postihnutie,
 - 11.05.2024 I Národná súťaž v teréne. Počet účastníkov: Počet účastníkov: 32, stredne ťažké zdravotné postihnutie.
- Mimoškolské futbalové triedy. Počet účastníkov: Počet účastníkov: 16, stredne ťažké zdravotné postihnutie.

7.2. Školský komplex č. 30 v Bydgoszczi, ulica Jesionowa 3A

- *Klub špeciálnych olympiád "Pod Jesionem"*: bedminton, boccia, bowling, futbal, plávanie, stolný tenis, atletika
- Športové podujatia: "Stretnutie s basketbalistami "Basket 25",

7.3. Odborná škola 1. stupňa č. 6 Špeciálna, Grunwaldzka 41

- Športové podujatia: "Bydgoszcz zdravý, bez závislostí", turnaj v hrách (dáma, ringo)
 - 03.06.2024 Korekčné a kompenzačné cvičenia s prvkami športových hier; počet účastníkov: 9; ľahké mentálne postihnutie, autizmus.
 - 12.10.2024 Nápravná a kompenzačná gymnastika s prvkami športových hier; počet účastníkov: 10; ľahké mentálne postihnutie, autizmus.
 - 12.10.2024 Tímové hry sú dobré na všetko, počet účastníkov: 8; ľahké mentálne postihnutie, autizmus.

- Žiadne mimoškolské športové aktivity.

7.4. Špeciálne výchovno-vzdelávacie centrum č. 3 v Bydgoszczi, ulica Graniczna 12

- *Klub špeciálnych olympiád "The Same"*: boccia, tenis, stolný tenis, basketbal, korčuľovanie, gymnastika, tenis,
- Športové podujatia: "Bežci z Granicznej", "Každý je dôležitý", program "Mladí športovci", program PFRON "Daj mi šancu!" - 60 ľudí s mentálnym postihnutím.
- Mimoškolské športové aktivity:
 - gymnastika s neobvyklým náradím: 8 osôb,
 - futbal: 8 ľudí,
 - basketbal: 8 ľudí,
 - aktívny návrat do školy - všeobecné rozvojové aktivity - 8 osôb.
- Škola má zástupcov Poľska v špeciálnych olympiádach: beh: 8 ľudí, bedminton: 8 ľudí.

7.5. Kujavsko-pomoranské špeciálne výchovno-vzdelávacie centrum č. 1 pre deti a mládež so stratou zraku a slepotou pomenované po L. Braillovi v Bydgoszczi, ul. Krasińskiego 1

- Program "Aktivita sa počíta" 2024: biatlon, beh na lyžiach, plávanie, tandemové bicykle, atletika, kolieskové lyže, nordic walking, streľba, stolný tenis pre nevidiacich.
- *Tenisová akadémia pre slabozrakých a nevidiacich nadácie "Vidíme inak"* (tenis pre nevidiacich): 4 hráči (2 študenti, 2 absolventi).

7.6. Školský komplex č. 7 ul. Waryńskiego 1

- Financovanie, okrem iného: Združenie na pomoc deťom a mládeži s poruchami sluchu "Srdce počuje srdce"
 - 17.10.2024 - "ŠPORTOVÁ OLYMPIÁDA", počet účastníkov - 30, poruchy sluchu.
- Žiadne mimoškolské športové aktivity.

Obrázok 8: Krátke informácie o situácii osôb so zdravotným postihnutím v Kujavo-Pomoranskom vojvodstve

Amsterdamská zmluva, ktorá vstúpila do platnosti v roku 1999, výrazne rozšírila rozsah iniciatív Únie v prospech osôb so zdravotným postihnutím. Hlavným cieľom stratégie Únie bolo vytvoriť spoločnosť otvorenú a prístupnú pre všetkých. Vstup Poľska do Európskej únie 1. mája 2004 znamenal, že osoby so zdravotným postihnutím môžu očakávať priaznivé zmeny v oblasti rehabilitácie, vrátane prispôsobenia poľskej sociálnej politiky normám a zásadám EÚ, najmä programu Spoločenstva na boj proti sociálnemu vylúčeniu v oblasti zdravotnej starostlivosti, práce, vzdelávania atď. S cieľom uspokojiť potreby osôb so zdravotným postihnutím a prispôbiť poľskú sociálnu politiku právu EÚ bol pre Kujavsko-pomoranské vojvodstvo vypracovaný "Vojvodský program vyrovnávania príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím a boja proti ich sociálnemu vylúčeniu a pomoci pri realizácii úloh v oblasti zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím".

Vypracovanie krajinského programu vyžaduje aj článok 35 ods. 1 bod 1 zákona o pracovnej a sociálnej rehabilitácii a zamestnávanií osôb so zdravotným postihnutím (Zbierka zákonov 123, položka 776 v znení neskorších predpisov), v ktorom sú uvedené úlohy krajinskej vlády. Základným predpokladom programu je vyrovnanie príležitostí osôb so zdravotným postihnutím a umožnenie ich plnohodnotného rozvoja v sociálnej a profesijnej sfére. Zohľadňuje názor, že zdravotné postihnutie nie je len dôsledkom telesného zranenia alebo choroby, ale aj dôsledkom sociálnych, ekonomických a fyzických bariér, s ktorými sa zdravotne postihnutá osoba stretáva vo svojom prostredí. Nie je to osoba so zdravotným postihnutím, ktorá sa musí prispôbiť prostrediu, ale prostredie by sa malo prispôbiť potrebám osoby so zdravotným postihnutím.

V roku 2005 Rada Kujavsko-pomorského vojvodstva prijala *Vojvodský program vyrovnávania príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím, boja proti ich sociálnemu vylúčeniu a pomoci pri realizácii úloh v oblasti zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím*. V projekte sa uvádza, že v roku 1998 žilo v Kujavsko-pomoranskom vojvodstve 136 588 osôb so zdravotným postihnutím, t. j. 6,5 % z celkového počtu obyvateľov, a v roku 2002 sa tento počet zvýšil na 303 300 osôb, t. j. 14,7 % z celkového počtu obyvateľov. Štruktúra vzdelanostnej úrovne zdravotne postihnutých osôb v roku 2004 ukázala, že 3,8 % zdravotne postihnutých obyvateľov malo vysokoškolské vzdelanie, 21,7 % stredoškolské a nadstavbové vzdelanie, 25,3 % základné odborné vzdelanie, 43,1 % ukončené základné vzdelanie, 6,0 % neukončené základné vzdelanie a žiadne školské vzdelanie. Zdravotne postihnutí obyvatelia miest mali výrazne vyšší podiel osôb s vysokoškolským vzdelaním ako zdravotne postihnutí obyvatelia vidieka (5,6 % oproti 1,1 %), ako aj so stredoškolským a nadstavbovým vzdelaním (29,3 % oproti 9,7 %) a so základným a odborným vzdelaním (27,4 % oproti 22,0 %). Na druhej strane vo vidieckych oblastiach malo vyššie percento ľudí ukončené základné vzdelanie (57,5 % a 33,9 %) a nedokončené základné vzdelanie a žiadne vzdelanie (9,6 % a 3,6 %). Nízka úroveň vzdelania bola dôsledkom architektonických bariér v školách a na univerzitách, komunikačných a psychologických bariér, problémov súvisiacich s dopravou do miesta štúdia a nedostatku rehabilitačných zariadení a učebných pomôcok. Zaznamenalo sa, že dôsledkom výučby v špecializovaných inštitúciách je izolácia osôb so zdravotným postihnutím, čo znamená sociálne vylúčenie. Preto je dôležité začleniť zdravotne postihnuté deti do všeobecného vzdelávania od najútlejšieho veku, aby si spolu so svojimi rovesníkmi mohli rozvíjať sociálne a odborné zručnosti potrebné v každodennom živote a na trhu práce.

V Kujavsko-pomoranskom vojvodstve fungujú psychologické a pedagogické poradne vo všetkých okresných mestách. Okrem iného poskytujú poradenstvo pre mládež a rodiny, poskytujú pomoc postihnutým deťom a mládeži, umožňujú včasnú diagnostiku a rehabilitáciu, poskytujú kariérové poradenstvo a vydávajú rozhodnutia o potrebe špeciálneho vzdelávania. V Kujavsko-pomoranskom vojvodstve mohli mať zdravotne postihnutí možnosť študovať buď v špeciálnych školách a inštitúciách, alebo v školách s integračnými triedami a v bežných školách prispôbených potrebám žiakov s telesným postihnutím. V roku 2004 navštevovalo špeciálne školy v Kujavsko-pomoranskom vojvodstve 6 598 zdravotne postihnutých študentov, čo predstavovalo 1,65 % všetkých študentov v našom vojvodstve. Z nich 5 803 navštevovalo špeciálne školy pre žiakov s mentálnym postihnutím, čo predstavovalo 1,45 % všetkých žiakov v našom vojvodstve. Výrazne menej, 1 112 žiakov v Kujavo-Pomoranskom vojvodstve navštevovalo školy s integračnými triedami. V roku 2021 prijalo predstavenstvo Kujanovsko-pomorského vojvodstva uznesenie o realizácii *Akčného programu pre osoby so zdravotným postihnutím*

pre Kujavsko-pomorské vojvodstvo do roku 2030 - rovnosť príležitostí 2030+. Predpoklady programu podporujú implementáciu ustanovení Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý prezident Poľskej republiky ratifikoval 6. septembra 2012 a ktorého implementácia prispela k zlepšeniu situácie osôb so zdravotným postihnutím tým, že im umožnila skutočne využívať všetky ľudské práva a základné slobody na rovnakom základe s ostatnými, vrátane nezávislého pohybu a samostatného života, prístupu k zdravotnej starostlivosti, vzdelávaniu, informáciám a komunikácii, zabezpečenia vhodných životných podmienok a aktívnej účasti na spoločenskom živote a pracovnej činnosti. Program stanovuje základné oblasti činnosti, t. j. rovnosť, dostupnosť, nezávislosť, vzdelávanie a odborná príprava, práca a zamestnanie, zdravie, sociálna ochrana, ako aj účasť na živote a užívanie občianskych práv (ochrana občianskych práv). V roku 2021 bolo v Kujavsko-pomoranskom vojvodstve 165 216 osôb s osvedčením o zdravotnom postihnutí, z toho 12 909 detí. V roku 2024 bol počet osôb s osvedčením o zdravotnom postihnutí 190 384, vrátane 13 568 detí (4 938 dievčat a 8 630 chlapcov). Príčiny zdravotného postihnutia u detí - do 16 rokov v Kujavsko-pomoranskom vojvodstve: (442 žien; 828 mužov), 02-P duševné choroby (280 žien; 793 mužov), 03-L poruchy sluchu (561 žien; 898 mužov), 04-O očné choroby (375 žien; 475 mužov), 05-R choroby pohybového ústrojenstva (885 žien; 985 mužov), 06-E epilepsia (369 žien; 416 mužov), 07-S choroby obehovej sústavy (904 žien; 1412-M), 08-T choroby tráviacej sústavy (159-F; 178-M), 09-M choroby močovej a pohlavnej sústavy (176-F; 284-M), 10-N neurologické choroby (860-F; 1142-M), 11-I iné vrátane infekčných chorôb, chorôb endokrinných orgánov, napr.diabetes (987-F; 1018-M), 12-C pervazívne vývinové poruchy (autizmus, Asperger) - (817-F; 2975-M).

V rokoch 2020-2023 realizovala Univerzita Kazimierza Veľkého v Bydgoszczi projekt Národného centra pre výskum a vývoj s názvom *Univerzita rovnakých príležitostí*.

KAZIMIERZ WIELKI
UNIVERSITY
BYDGOSZCZ

Projekt sa realizoval v spolupráci so Združením zdravotne postihnutých študentov univerzity, Poľským zväzom nevidiacich, Poľským zväzom nepočujúcich, Nadáciou pre zdravotne postihnutých. V rokoch 2025 - 2028 pokračuje projekt *Univerzita rovnakých príležitostí II* pre ľudí so špeciálnymi potrebami. Univerzita Kazimierza Veľkého v Bydgoszczi je lídrom medzi univerzitami v Poľsku v rámci aktivít zameraných na podporu študentov so špeciálnymi potrebami.

2.3 Prostredie Györu

Autor: Mgr: Tamás Kertész, PhD.

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA SZÉCHENYIHO UNIVERZITY

Obrázok 1: Úvod

Univerzita Széchenyi István je hrdá na to, že je uznávaná za svoju odbornú prácu, vzdelávanie, vedecký výskum a spoločenskú zodpovednosť.

Študenti, ktorí tu študujú, sa stanú nielen inžiniermi, učiteľmi technických predmetov, IT špecialistami,

právníkmi, ekonómami, hudobníkmi, zdravotníkmi a sociálnymi pracovníkmi, ale aj intelektuálmi tejto krajiny a regiónu, ktorí majú aj spoločenskú zodpovednosť.

Sme vedúcou univerzitou v západnom Maďarsku s 9 aktívnymi fakultami. Počet našich študentov dosahuje 15 000.

Členovia **Výboru pre rovnosť príležitostí pre študentov so špeciálnymi potrebami** pomáhajú študentom pri štúdiu na univerzite:

Dyslexia, dysgrafia, dyskalkúlia, poruchy reči, ľudia s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zdravotne postihnutí, zrakovo postihnutí, študenti s autizmom alebo poruchou autistického spektra.

Akademický rok	Počet študentov so špeciálnymi potrebami
2023/2024	41
2022/2023	45
2021/2022	31
2020/2021	26
2019/2020	78

Obrázok 2: Zariadenia pre študentov so špeciálnymi potrebami, informačné komunikačné nástroje

1) Študijná podpora

Registrovaní študenti môžu získať rôzne zľavy na skúšky, testy a prípadne aj oslobodenie od jazykových skúšok, čím sa zabezpečia rovnaké príležitosti vo vzdelávaní.

○ Príspevok na bývanie

Študenti zo znevýhodneného prostredia majú nárok na podporu na bývanie.

○ Pre študentov so zdravotným postihnutím:

Prístupná spoločná izba

V multifunkčnej budove je k dispozícii 6 bezbariérových izieb.

○ Budovy s bezbariérovým prístupom a výtahmi

Budovy kampusu (Univerzitné námestie 1.): , Inno-Share, Management Campus, Študijné budovy A, B, C, D, New Knowledge Space, Športová hala Győr City University, Multifunkčná budova K1., K0.

Externé fakulty:

János Apáczai Csere János Fakulta pedagogiky, humanitných a spoločenských vied (Liszt Ferenc utca 42.) Deák Ferenc Fakulta práva a politických vied (Áldozat u. 12.)

Fakulta zdravotníctva a športových vied (Szent Imre u. 26-28.) Filozofická fakulta (Gárdonyi Géza utca 10.)

○ **Pre študentov so sluchovým postihnutím:**

Tlmočník

Na požiadanie môžu zamestnanci SINOSZ poskytnúť pomoc nepočujúcim a nedoslýchavým študentom.

○ **Pre študentov so sluchovým postihnutím: *Mobilný indukčný zosilňovač***

K dispozícii sú štyri mobilné indukčné zosilňovače typu ITS-100SET. Jednotka prenáša zvuk cez vysielaciu jednotku, ktorú nosí inštruktor, a prijímaciu jednotku, ktorú nosí osoba s načúvacími prístrojmi, do jej načúvacích prístrojov. Zariadenia sú k dispozícii na trvalé zapožičanie na celé obdobie štúdia v Univerzitnom centre informačných technológií po dohode s inštitucionálnym koordinátorom pre rovnosť príležitostí.

○ **Pre študentov so zrakovým postihnutím:**

Čítací stroj

V Univerzitnej knižnici a archíve sa v boxe pre médiá na 2. poschodí nachádzajú 2 čítačky.

Obrázok 3: Úloha autora

Pracujem na Fakulte zdravotníctva a športových vied na Széchenyiho univerzite. Ako delegátka univerzity zastupujem šport ľudí so zdravotným postihnutím v mestskej športovej rade. Okrem toho ako predsedníčka DSE EMBERSÉG zabezpečujeme pravidelné a riadené pohybové aktivity pre žiakov základných a stredných škôl s poruchami učenia. Táto konkrétna sieť kontaktov mi umožnila voľný pohyb v rámci celého projektu. Či už sa naň pozeráme z úrovne univerzity, mesta alebo združenia.

Naše partnerské inštitúcie boli ľahko dostupné, keďže s väčšinou z nich pravidelne spolupracujeme. Navzájom sa poznáme a rešpektujeme svoju prácu.

Mesto Győr vyčleňuje 10 000 eur ročne na šport pre ľudí so zdravotným postihnutím. Széchenyiho univerzita zvyčajne dostáva približne 20 % tejto sumy prostredníctvom výberových konaní. EMBERSÉG DSE koordinuje inkluzívne programy, ktoré majú predovšetkým rekreačný charakter a pomáhajú formovať postoje študentov univerzity.

- Mestská rada pre šport zahŕňa aj šport pre ľudí so zdravotným postihnutím.
- Mesto malo aj komisára pre zdravotne postihnutých a veľvyslanca pre parasport.
- Počet inkluzívnych športových programov, do ktorých sme aktívne zapojení, rastie.
 - Charitatívny beh,
 - Rovnaké príležitosti Run,
 - Pohyb pre všetkých! - Adaptovaný športový deň DO 60,
 - Maďarský deň parašportu

Na tieto podujatia sa snažíme pozývať médiá.

Obrázok 4: Ťažkosti pri identifikácii na úrovni mesta

- V mestskej spoločnosti je k dispozícii málo informácií.
- Nedostatok zdrojov na úrovni mesta ~ 10 000 eur - šport pre ľudí so zdravotným postihnutím.
- Žiadne znalosti na prístup k nemu.
- Zbytočná konkurencia medzi MVO.
- Súdržná činnosť - väčšia základňa a sila obhajoby.
- 10 % populácie je zdravotne postihnutých; MÔŽEME PRIJAŤ AKCIU.
- NEDOSTATOK ODBORNÍKOV.

Obrázok 5: Výstupy/prínosy projektu

- Otvoril sa nám nový rozmer: mohli sme vstúpiť na medzinárodnú scénu.
- Pre organizátorov aj účastníkov to bolo veľmi motivujúce.
- Na semináre sa tešili aj moji kolegovia.
- Naučili sme sa veľa nových vecí, ľudských aj metodických, za čo sme vďační.
- Zažili sme, že naši partneri čelia podobným ťažkostiam ako my.
- Dúfame, že v budúcnosti budeme mať spoločné projekty s účastníkmi.

Obrázok 6: Výsledky prvého seminára

- Podarilo sa nám zlepšiť ubytovacie zariadenia v Olympijskom športovom parku.
- Univerzita uznala, že sme dosiahli medzinárodnú úroveň.
- Naša hodnota sa zvýšila aj v očiach médií.
- Výhody hry curling:
 - 26. novembra organizujeme pre žiakov našich základných a stredných škôl turnaj o majstra krajiny v stolnom curlingu.
 - 28.-29. novembra III. ročník podujatia Move for All! prispôsobený DO60 Sportnaon bude prehliadkou inkluzívneho športu: Floor-Curling.

Obrázok 7: Osobné skúsenosti autora

Projekt potvrdil potrebu pripojenia. Bol som rád, že som sa mohol dozvedieť o "osvedčených postupoch" z iných krajín a iných kultúrnych kruhov. Potvrdilo sa mi, že vyjsť z domáceho prostredia môže mať veľký význam pre blaho našich detí. Obavy z cestovania a pobytu mimo domova sa ukázali ako neopodstatnené. Deti a mladí ľudia zo štyroch krajín si dobre a rýchlo vytvorili vzťahy. Spolupráca s ľuďmi s rôznymi špecifikami zraniteľnosti bola pre mňa vzrušujúcou výzvou. Posilnilo to moju schopnosť byť kreatívny a diferencovaný. A drobné jazykové ťažkosti prekonal rešpekt a láska k spoločnej veci.

- **Našími partnermi boli:**
 - Maďarský paralympijský výbor, predseda László Szabó
 - FODISZ, generálny riaditeľ Gábor Topponáry
 - Mesto Győr, Szabolcs Szeles, zástupca primátora

- Széchenyi István University, Prof. Dr. Zsolt Szakály PhD. vedúci Katedry športových vied
 - Széchenyi István University, Adél Kiviharju-Turi, Centrum jazykov a kultúry
 - Dr. Pál Kovács Krajská knižnica - Dr. Sándor Domonkos Horváth riaditeľ
 - AUDI ETO HC - Ákos Nagy generálny riaditeľ
 - Győr Project Ltd.
 - GYAC
 - RQ Vízi Élmenypark és Gyógyfürdő
- **Naše partnerské školy a inštitúcie boli:**
 - Arany János EGYMI - Csorna
 - Bárczi Gusztáv EGYMI - Győr
 - Gróf Széchenyi István Népfőiskola
 - Éltés Mátyás EGYMI - Mosonmagyaróvár
 - Magyar Műhely Alapítvány AMK - Mezőörs
 - Radó Tibor EGYMI- Győr
- **Mali sme mediálnych partnerov:**
 - Győr+
 - Kisalföld
 - Origo

2.4. Prostredie Banskej Bystrice

Autor: doc. Mgr. PhDr. Miroslav Sližik, Ph.D.

Obrázok 1: Úvod

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravotníctva sa do projektu zapojila ako novovzniknutá fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorá napriek 67-ročnej tradícii v oblasti prípravy odborníkov v športe z predchádzajúceho pracoviska Katedry telesnej výchovy a športu nemala praktické skúsenosti s realizáciou medzinárodných projektov zameraných na osoby s rôznymi formami zdravotného postihnutia.

Účasť na tomto projekte pre nás predstavovala veľkú výzvu a našu účasť sme vnímali ako príležitosť rozšíriť naše kompetencie a portfólio skúseností v oblasti tvorby a realizácie pohybových aktivít pre zdravotne postihnutých. Hlavným riešiteľom a zodpovedným koordinátorom za FTVŠZ UMB v tomto projekte bol doc. Mgr. art. PhDr. Miroslav Sližik, PhD (športový psychológ, odborník na didaktiku súťaží

a tréner karate), ktorý mal z minulosti skúsenosti s medzinárodným projektom CEEPUS s podobným zameraním.

Obrázok 2: Športové možnosti v regióne

Prvou úlohou, ktorú sme v rámci projektu realizovali, bol miestny prieskum možností a podmienok pre športové aktivity ľudí s rôznymi formami postihnutia v Banskobystrickom kraji. Tento prieskum nám priniesol cenné informácie a vďaka nemu sme zistili, že v našom kraji nie je veľa inštitúcií, ktoré by systematicky organizovali športové aktivity pre mládež s rôznymi formami telesného alebo mentálneho postihnutia.

Ako príklad môžeme uviesť, že v okresoch Banská Bystrica a Zvolen je len jedno štátne zdravotnícke zariadenie, ktorého jedným z liečebných prostriedkov je cvičenie a šport, a toto zariadenie navštevujú klienti z celého Slovenska. Okrem toho sa v týchto okresoch nachádzajú 2 súkromné základné školy pre deti so špeciálnymi potrebami a tiež len 2 občianske združenia, ktoré sa venujú športovým aktivitám pre deti s rôznymi formami znevýhodnenia.

Na druhej strane sme zistili pomerne vysoký dopyt z pohľadu obyvateľov regiónu po takýchto zariadeniach a službách, ktoré poskytujú zdravotne postihnutým. V rámci účasti na tomto projekte naša fakulta oslovila na spoluprácu Špeciálne olympiády Slovensko (www.specialolympics.sk), s ktorými Univerzita Mateja Bela podpísala memorandum o spolupráci.

Vďaka tomuto projektu sa športovci s mentálnym postihnutím a tréneri Špeciálnych olympiád Slovensko zúčastnili 3 workshopov v Maďarsku, Poľsku a Banskej Bystrici. Všetci zúčastnení športovci a ich tréneri hodnotili svoju účasť na workshopoch veľmi pozitívne a svoje skúsenosti ako veľmi cenné.

Obrázok 3: Nové partnerstvá

Jedným z prínosov pre našu fakultu, ktorý jednoznačne vyplynul z našej účasti na projekte, bola skutočnosť, že v tomto akademickom roku sme pre našich študentov zaviedli výberový predmet zameraný na tvorbu pohybových programov pre ľudí s telesným a mentálnym postihnutím, na ktorom sa ako prednášajúci zúčastní aj riaditeľ Špeciálnych olympiád. Kľúčovým výsledkom tohto projektu a spolupráce našej fakulty so Špeciálnymi olympiádami Slovensko bolo zaradenie novej trénerskej špecializácie "Tréner osôb s mentálnym postihnutím" do študijného programu trénerstvo. Ide o unikátny študijný program, ktorý sa na Slovensku doteraz nerealizoval, a veríme, že vďaka spolupráci so Špeciálnymi olympiádami Slovensko a skúsenostiam z realizácie tohto projektu pripravíme kvalitných odborníkov v oblasti športu ľudí s mentálnym znevýhodnením.

3. Charakteristika účastníkov

Z projektu boli financovaní maximálne 4 účastníci/športovci a 2 sprevádzajúce osoby z každej krajiny a na každom seminári. Neobmedzoval zloženie účastníkov podľa zdravotného postihnutia, odporúčaný vek bol mládež/mladí ľudia. Odporúčala sa aj účasť tých, ktorí nie sú registrovaní v žiadnom klube. To isté platilo aj pre sprevádzajúce osoby. Zloženie všetkých účastníkov zvolili vedúci partnerov po dohode v rámci online konzultácií. Preto sa na zistenie motivácie k účasti alebo dôvodov neúčasti použil jednoduchý prieskum (*pozri PRÍLOHU 2*)

Podľa mechanického výpočtu sa mohlo prieskumu teoreticky zúčastniť 48 športovcov a získať 48 odpovedí. Tento predpoklad nebol pravdivý, pretože v niektorých prípadoch nebol splnený počet 4; v niektorých prípadoch jeden športovec absolvoval všetky 3 semináre. Rovnaký model platil aj pre sprevádzajúce osoby. Sprevádzajúce osoby pomáhali športovcom s MP pri vyplňaní prieskumu. Na seminároch sa zúčastnili aj ďalšie osoby z radov miestnych organizátorov a podporovateľov, rodičov alebo žiakov škôl. Prieskum sa na nich nevzťahoval, ani sa nespracovávali štatistiky. Ich záujem dokumentujú fotografie a videozáznamy.

3.1. Charakteristika športovcov

Charakteristiky účastníkov boli podmienené tým, či cestovali do partnerského mesta alebo boli členmi domáceho tímu. Ich vek zodpovedal pravidlám projektu - mladí ľudia, t. j. od 15 do približne 22 rokov. Zloženie podľa GR bolo určené zameraním workshopu:

- *Bydgoszcz*: pohybové aktivity a športy zamerané na ľudí so zrakovým postihnutím (bowling, tenis, streľba, show-down, zábavné štafetové tímové hry);
- *Győr*: hry so zameraním (stolný, halový curling, curling na ľade), parahokej;
- *Banská Bystrica*: atletické súťaže v rámci špeciálnych olympiád.

Okrem toho sa zúčastnili 3 nepočujúci športovci (na rôznych seminároch) a mládežník MP so ZP. Rodová vyváženosť medzi športovcami nebola v daných pohybových aktivitách, ale celkovo bola. Športovci pochádzali z miest s viac ako 50 000 obyvateľmi, čo zabezpečovalo dostatočný rozsah zdravotných a sociálnych služieb. To bol aj prípad účastníkov z Györu, ktorí žili v mieste s necelými 2 000 obyvateľmi, ale v Základnej a strednej škole Jednotného ústavu pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi potrebami. Pri tomto ústave pôsobí Športové združenie študentov humanity. Tento model sa javí ako úspešný, keďže tu boli poskytované početné športové aktivity (atletika, cyklistika, plávanie a mnohé iné). Aj sprevádzajúce osoby boli najmä učiteľia z tejto školy. *Ďalší model*: športovec žije v rodine, navštevuje adekvátny výchovný ústav alebo asistované zamestnanie, pohybové aktivity podporujú rodičia v rámci rodinného života, prípadne je rodič dokonca trénerom skupiny registrovanej v systéme športu zdravotne postihnutých (často v rámci SO, do istej miery aj v športe nepočujúcich a parašportov).

Motivácia športovcov pre zaradenie do športu:

"Mám rád šport"; "Mám tam kamarátov"; "Rodičia, škola ma v tom podporovali"; "Racionálne zdravotné dôvody alebo telesný vzhľad sú okrajové".

Ako prekážky uviedli:

"Vzdialenosti a doprava"; "nedostatok klubov vo všeobecnosti alebo športov, ktoré ma bavia"; "finančné ťažkosti v rodine a klube".

3.2. Charakteristika sprevádzajúcich osôb

Základom podkapitoly 3.2 boli e-mailové informácie od partnerov. Dôležitou informáciou bolo, ako sa stali členmi projektu V4 - EMPIH a ako zostavili tím spolupracovníkov a delegáciu. Išlo o dodatočnú otázku v porovnaní so športovcami.

- **Bydgoszcz**

- Dôvody a determinanty zloženia delegácie.
- Zloženie delegácie - podľa požiadaviek projektu:
 - *Adam Szulc, Bartłomiej Niespodziński*: partneri projektu. Obaja Univerzita Kazimierza Wielkiego. Zapojenie do športových a pohybových aktivít osôb so zdravotným postihnutím ako súčasť odbornej práce na univerzite. Skúsenosti s realizáciou vedeckých a sociálnych projektov, pred niekoľkými rokmi V4 s ďalšími partnermi, vedecké záujmy v oblasti športu ľudí so zdravotným postihnutím.
 - *Magdalena Tokarczyk*: školská opatrovníčka, aktívna osoba, priateľka mladých ľudí v škole. *Katarzyna Bełcikowska*: opatrovníčka žiakov, ktorú vymenoval riaditeľ školy.
- Predchádzajúce kontakty s členmi delegácie: predtým sme nemali žiadny kontakt; kontakt bol nadviazaný pre tento projekt.
- Hlavné problémy riadenia v období zloženia tímu
- To si vyžiadalo nadviazanie osobných kontaktov so vzdelávacími centrami v Bydgoszczi po zmene vedenia školy.
 - Maloletí študenti museli v krátkom čase získať pasy.
 - Problémom boli reštriktívne predpisy, ktoré umožňovali študentom vycestovať do zahraničia, ktoré neorganizovala škola, ale externá organizácia.
 - Školy pre osoby so zdravotným postihnutím boli otvorené účasti na projekte.
- Po prekonaní počiatočných ťažkostí už neboli žiadne problémy. Žiaci a opatrovníci boli ochotní zúčastniť sa na projekte ako na stretnutí s novými, zaujímavými ľuďmi s rôznym postihnutím.

- **Győr**

- Dôvody a determinanty zloženia delegácie
- Zloženie delegácie - podľa požiadaviek projektu
- Zloženie maďarskej delegácie sa na jednotlivých miestach projektu líšilo.
 - Tamás Kertész, odborný asistent na Széchenyi István University, bol stálym účastníkom workshopov ako partner projektu. Pôsobí na Katedre športových vied na Fakulte zdravotníctva a športových vied a v posledných rokoch zohral významnú úlohu pri organizácii a koordinácii športu pre osoby so zdravotným postihnutím v Győri. Széchenyiho univerzitu na záverečnom podujatí zastupoval Norbert Kovács ako facilitátor, ktorého sa dotkli udalosti programu Vyšehradského fondu a zapojil sa do brnenského programu so zámerom vybudovať vzťah. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu a vedecký výskum so zúčastnenými univerzitami v budúcnosti.

- Na semináre boli pozvaní vedome a cestovateľský tím tvorili pedagógovia z inštitúcií, ktoré boli súčasťou delegácie. Pre kolegov bola veľkou skúsenosťou aj profesionálna spolupráca. Mohli si tiež vyskúšať správanie svojich žiakov v úplne inom prostredí, než je bežné. Boli zodpovední za výber detí a ich účasť využili ako odmenu, pričom ocenili predchádzajúce komunitné a športové úspechy svojich detí.
- Predchádzajúce kontakty s členmi delegácie:
 - S maďarskou delegáciou sme mali predchádzajúce kontakty, ale so zahraničnými partnermi sme sa stretli až v súvislosti s projektom. Tamás Kertész je predsedom EMBERSÉG DSE, župnej členskej organizácie FODISZ. Združenie organizuje župné žiacke olympiády a rekreačné športové programy (asi 10-12 podujatí ročne), na ktorých sa pravidelne zúčastňujú naše partnerské školy. Tento doterajší vzťah podporil úspešnú účasť na projekte.
- Hlavné problémy riadenia v období zloženia tímu
 - Z tohto hľadiska máme šťastie, pretože so školami máme dobré vzťahy vďaka odbornej spolupráci a účasť prebehla bez problémov. Rovnako sme prostredníctvom združenia zakotvili v športovom a kultúrnom živote mesta a dostali sme primeranú podporu od orgánov školstva.
 - Možno by som mohol spomenúť realizáciu cesty, prenájom vozidiel a ich licencie a poistenie. Aj získavanie formulárov súhlasu rodičov bolo pomalšie.
 - Spomenul by som aj jazykové ťažkosti, ale partneri boli veľmi nápomocní pri vytváraní správnych komunikačných kanálov, za čo patrí vďaka pani profesorke Válkovej a pánovi Vojtěchovi. Láska k športu a našej profesii a podpora, ktorú sme dostali od partnerov, ich však prekonali.
- **Banská Bystrica**
 - Dôvody a determinanty zloženia delegácie
 - Zloženie delegácie - podľa požiadaviek projektu
 - Zloženie slovenskej delegácie na jednotlivých seminároch a stretnutiach projektu sa menilo v závislosti od programu a náročnosti športových aktivít. Jadro slovenskej delegácie tvorili členovia Špeciálnych olympiád Slovensko.
 - Vedúcim výskumného tímu za Slovenskú republiku bol doc. Prof. Miroslav Sližik, PhD. pedagóg a vedecký pracovník Fakulty športu a zdravotníctva Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorý sa ako partner projektu neustále zúčastňoval všetkých stretnutí, seminárov a workshopov. Miroslav Sližik pôsobí na Fakulte vied o športe a zdraví UMB od roku 2002, dlhodobo sa zaoberá aplikáciou bojových umení, psychomotoriky a psychológie v telovýchovnom procese. Dôležitou súčasťou slovenskej výpravy boli zástupcovia Slovenskej národnej organizácie špeciálnych olympiád v zastúpení riaditeľky Mgr. Evy Gažovej. Vďaka tomuto projektu vznikla veľmi dôležitá úzka spolupráca medzi Špeciálnymi olympiádami Slovensko a Fakultou športu a zdravotníctva Univerzity Mateja Bela, ktorá počas trvania projektu podpísala zmluvu o spolupráci. Kľúčovým výsledkom tejto aktívnej spolupráce je okrem iného vytvorenie a otvorenie nového študijného programu pre trénerov ľudí s mentálnym postihnutím. Na organizácii

stretnutia a workshopu v Banskej Bystrici sa okrem pedagógov a doktorandov Fakulty telesnej výchovy a športu Univerzity Mateja Bela a členov Špeciálnych olympiád Slovensko aktívne podieľali aj miestne športové organizácie Lemra Banská Bystrica a Centrum bojových umení mládeže Budokan Zvolen, ktoré sú v regióne známe svojimi bohatými skúsenosťami v komunitnej práci so športujúcou mládežou. Tretie podujatie projektu v Banskej Bystrici otvoril rektor Univerzity Mateja Bela Ass. Vladimír Hiadlovský, DrSc. a prodekani Fakulty športu a zdravotníctva Mgr. art. Juraj Kremnický, DrSc. a Mgr. art. Miroslava Rošková, DrSc. a tiež národná riaditeľka Špeciálnych olympiád Slovensko Mgr. art. Eva Gažová. Zúčastnení partneri projektu mali možnosť zažiť veľmi bohatý program v Banskej Bystrici, ktorého súčasťou boli aj Majstrovstvá Slovenska v atletike pre mentálne postihnutých športovcov.

- Predchádzajúce kontakty s členmi delegácie
 - So zahraničnými partnermi z akademického prostredia v Českej republike a Poľsku máme už spoločnú históriu v rámci vzájomnej vedecko-pedagogickej spolupráce. Hlavný riešiteľ projektu za Slovenskú republiku doc. PhDr. Prof. Ing. Miroslav Sližik, PhD. sa v minulosti podieľal na podobných projektoch v rámci európskeho programu CEEPUS. Vďaka jeho osobnej iniciatíve a angažovanosti sa podarilo nadviazať spoluprácu so Špeciálnymi olympiádami Slovensko, pričom s jednotlivými aktérmi a členmi slovenskej delegácie participujúcej na projekte sme sa mali možnosť zoznámiť len vďaka realizácii projektu.
- Hlavné problémy riadenia v období zloženia tímu
 - V súvislosti s riadením zloženia tímu pre jednotlivé podujatia sme mali šťastie na veľmi pozitívnu a aktívnu spoluprácu so Špeciálnymi olympiádami Slovensko, vďaka ktorej sme nemali najmenšie problémy pri získavaní jednotlivých členov tímu z radov športovcov, trénerov a sprevádzajúcich osôb. S organizačným a technickým zabezpečením výjazdov k zahraničným partnerom nám veľmi pomohol náš ďalší partner, Šport Resort a Congress Hotel Tenis Zvolen, ktorý nám zapožičal svoj mikrobús. Výborná spolupráca bola aj s rodičmi a trénermi športovcov, ktorí sa ochotne podieľali na všetkých potrebných organizačných úlohách a vďaka ktorým sa nám podarilo úspešne naplniť spoločné ciele projektu. S radosťou v srdci môžeme povedať, že šport spája, búra rozdiely a vytvára príležitosti pre všetkých bez rozdielu.

- **Brno**

- Dôvody a determinanty zloženia delegácie
- Zloženie delegácie - podľa požiadaviek projektu
 - *Vojtěch Kocůrek*: vedúci projektu - Emilova vzdelávacia, z.ú. Odborná a dobrovoľnícka činnosť v oblasti športu pre osoby so zdravotným postihnutím v rámci Nadácie Emil a parasport klubov. Snaha vytvoriť zmysluplný projekt pre prax, následne ho realizovať a dosiahnuť relevantné výsledky.
 - *Hana Válková*: spoluriešiteľka projektu: dlhodobá odborná a dobrovoľnícka činnosť v oblasti športu pre osoby so zdravotným postihnutím, v rámci univerzitných európskych projektov adaptovanej telesnej výchovy a športu, snaha o vytvorenie zmysluplného projektu a jeho následná realizácia.
- Predchádzajúce kontakty s členmi delegácie: len s domácimi organizátormi/projektovými partnermi.
- Hlavné problémy manažmentu v období zloženia tímu: len so zabezpečením partnerov z V4 dosiahnuť rovnakú atraktivitu programu pre celú delegáciu, najmä pre športovcov/hendikepovaných účastníkov.

Predchádzajúce kontakty s členmi delegácie: len s domácimi a čiastočne zahraničnými organizátormi/partnermi projektu prostredníctvom kontaktov s univerzitami, nie s ostatnými účastníkmi delegácie.

- Hlavné problémy manažmentu v období zloženia tímu: zabezpečiť partnerov zo všetkých krajín V4. Niekoľko oslovených potenciálnych univerzitných partnerov odmietlo, pretože mali záujem predovšetkým o projekty založené na výskume a lepšie financované. Preto súčasným partnerom (a ich univerzitám) ďakujeme a oceňujeme ich podporu praxe. Pri organizovaní účastníkov seminára potom zostaviť známe skupiny z rôznych oblastí (sluchovo, zrakové postihnutie, DS, SO), vytvoriť v krátkom čase súdržný tím a zabezpečiť pocit bezpečia a spolupráce.
 - Mená ostatných osôb neuvádzame, pretože sa vzhľadom na zloženie skupiny striedali. Boli to rodičia, rodinní príslušníci a v 2 prípadoch matka v pozícii trénera.
 - *Celková charakteristika sprevádzajúcich osôb*: jedna sprevádzajúca osoba mala na starosti 3-4 športovcov vo dne aj v noci. Všetky mali dlhodobé skúsenosti so športovaním s ľuďmi so zdravotným postihnutím. Vďaka týmto skúsenostiam boli vo veku od 30 rokov a viac, ale aj 50 alebo 60 rokov. V prípade sprevádzajúcich študentov (prax) okolo 20 rokov. Pochádzali z partnerských miest alebo menších miest v okolí do 50 km, kde už existovali určité sociálne služby alebo špeciálne školy. Boli s nimi v dlhodobom kontakte alebo priamo s ich zamestnancami. Odtiaľto sa regrutovali zúčastnení športovci. Sprevádzajúcimi osobami boli aj rodičia, v 2 prípadoch aj tréneri. Výber (niekedy skôr nábor) bol buď zo žiakov zariadenia pre dobré pracovné výsledky a zameranie na šport, alebo na základe ochoty rodičov. Títo s ostatnými nemali žiadne predchádzajúce kontakty, ale počas workshopu sa vytvorili priateľské vzťahy a záujem o budúcu spoluprácu.

- *Podobne ako športovci považujú za problémy nedostatok informácií pre rodiny a učiteľov, slabý záujem, pomalé riešenia v komunálnej politike v oblasti rekreačného športu pre mládež so zdravotným postihnutím, vrátane priestorov a financií, ťažkosti pri využívaní dopravy, nedostatok času pre športovcov a trénerov, pretože účastníci súťaží na tejto úrovni športu nie sú uvoľnení zo štúdia alebo zamestnania, a predovšetkým nedostatok kompetentných trénerov alebo trénerov.*
Uvítali by tiež kapacitu 2 sprievodov pre 4 športovcov.

4. Osobné vnímanie seminárov

Osobné vnímanie všetkých partnerov považujeme za dôležitú súčasť projektu. Ich sebareflexia je dôležitá, pretože nám umožňuje porovnať podobnosti a rozdiely medzi krajinami V4. Partneri mali možnosť zvoliť si akúkoľvek formu: správu s faktami, osobnú výpoveď atď. Tieto skúsenosti a pripomienky sa potom prediskutovali na záverečnej konferencii v Brne a zaznamenali sa. Záverečné pripomienky sú zahrnuté v závere (pozri 5).

4.1. Workshop v Györi

Vedúci organizácie: Dr. Tamás Kertész, PhD. (Széchenyi Istvan University)

Zdroj: Archív projektových dokumentov

Keďže projekt je zameraný na metódy práce na športových podujatiach, inými slovami na zásady a zručnosti riadenia športových podujatí, ktoré by mali prispieť k bio-psycho-sociálnemu obsahu zdravia, rada by som zrekapitulovala, či dvojdňový seminár tieto ciele splnil. Autori hovoria, že áno. Nech si čitatelia zhrnú sami - pozri priloženú krátku fotodokumentáciu.

Zameranie: zimné športy

Termín: 9.-10. februára 2024

Miesto: Maďarsko, Győr

Aftermovie: <https://youtu.be/-5lj9-XGtgk>

Partneri seminára:

- Nadácia Béndekpuszta Mosolyvölgy
- Dr. Kovács Pál Knižnica a komunitný priestor.
- FODISZ
- EMBERSÉG DSE
- Ľudová škola Gróf Széchenyi István
- GYAC

- Mesto Győr
- GYŐRI ETO HC
- Maďarská dielenská nadácia
- Maďarský paralympijský výbor
- Vodný zážitkový park a kúpele RQ

Mediálni partneri:

- Kisalföld
- Győr+ médiá

Účastníci:

- Na pozvanie Katedry športových vied Fakulty zdravotníctva a športových vied Univerzity Széchényi István prišli do Győru mladí ľudia so zdravotným postihnutím z Poľska, Českej republiky a Slovenska. K maďarským športovcom a ich trénerom a pomocníkom sa pripojilo 17 ľudí z krajín V4.
- Bárczi Gusztáv EGYMI zastupovali kolegovia z partnerských inštitúcií EMBERSÉG DSE.

Program 9. februára

- Prvý workshop sa začal oficiálnym otvorením projektu 9. februára o 13.00 h v Olympijskom športovom parku za účasti predsedu Maďarského paralympijského výboru Lászlóa Szabóa a vedúceho oddelenia športu mesta Győr. Vedúci oddelenia cudzích jazykov tlmočil uvítací prejav Prof. Dr. Zsolta Szakályho.
- Tamás Kertész, docent na Széchenyiho univerzite, prezident Emberség DSE, hlavný organizátor seminára, privítal hostí.
- Po uvítacom príhovore nasledovala krátka rozcvička, kde každý člen delegácie a dobrovoľníci, ktorí sa k nim pridali, museli napísať, ktoré zimné športy poznajú. Na konci vymedzeného času ich vymenovali a zapísali na flipchart a vyhľadali obrázky príslušných zimných športov, aby si ich lepšie zapamätali a naučili sa ich do hĺbky.
- Po krátkom "tréningu mozgov" manažér hokejového klubu Győri ETO predniesol prezentáciu o histórii ľadového športu v meste v Power pointe. Opísal minulé a súčasné možnosti pre obyvateľov mesta, študentov a ľudí so zdravotným postihnutím. Okrem hokeja a tanca na ľade sa venoval aj curlingu.
- Po predaji boli účastníci oboznámení s pravidlami curlingu. Každá delegácia mala potom možnosť vyskúšať si svoje schopnosti pri stole v stolovej stolovej hre. (Na okraj dodajme, že výsledkom podujatia budú majstrovstvá v stolnom curlingu na jeseň 2024).
- Po krátkom občerstvení sme sa presunuli do športovej haly OSP, kde sme sa zoznámili s krásou curlingu na náročnejšej úrovni, bližšie sa k skutočnej hre. V podlahovom curlingu nás čakali vážne výzvy. Vo vnútri haly sme si za pomoci inštruktorov mohli vyskúšať halovú verziu pôvodnej hry.
- O 17.00 sme sa vybrali do Krajskej knižnice, kde sme si prezreli výstavu o histórii olympijských hier v meste, ktorá bola rozšírená o olympijský historický odkaz Dr. Lászlóa Gönczöla. Pán Gönczöl bol jedným z učiteľov, ktorí urobili veľa pre zrovnoprávenie našich zdravotne postihnutých spoluobčanov, pre zlepšenie ich životných podmienok a zdravia. Hostí privítali aj Dr. Lászlóné Gönczöl a Szabolcs Szeles, zástupca primátora mesta Győr.
- Po návrate do ubytovne sa podávala večera, po ktorej nasledovala odborná diskusia pre vedúcich.

Program 10. februára

10. februára pokračoval 1. workshop. Po raňajkách sme sa presunuli do ľadovej haly NEMAK. Po krátkom školení o prevencii úrazov si účastníci mohli vyskúšať hokejovú výstroj. Vďaka láskavosti Maďarského parahokejového zväzu si naše deti a ich podnikaví sprievodcovia mohli vyskúšať, aký je parahokej. Taktiež bolo možné vyskúšať si curling v reálnych podmienkach. Čo poskytlo nové skúsenosti. Naše podujatie navštívil aj supervízor projektu V4.

Po takmer 2 hodinách aktivít na ľade nasledovalo vtelenie. Prípadne mali účastníci možnosť pozrieť si korčuliarsky turnaj U18.

Mediálne pokrytie

Miestne médiá o tejto udalosti informovali takto:

- <https://www.facebook.com/gyorplusz/videos/352605150933357/>
- <https://www.kisalfold.hu/helyi-sport/2024/02/parasport-gyor-fogyatekossaggal-elok?fbclid=IwAR3t0U2JgDRbzZOoh57NZSiIQBYK2NH8hKQafsgooyWYT-Y6PiKqymbPEIg>
- <https://www.gyorplusz.hu/sport/lenyugozo-jegsportok-kiemelkedo-tehetsegek-ujabb-egyedulallo-esemeny-gyorben/?fbclid=IwAR39QsJlOjFCOfjybVDQuSfvArM84uUcGBT4ulFLhwbT77Ko9CHivcxMJoo>

Riadenie dielne

- Včasné vzájomné informovanie sa v tíme prostredníctvom včas oznámených online stretnutí, pokiaľ ide o logistiku (doprava, príchody, termíny, zloženie delegácií, ubytovanie a program).
- Výber miesta konania: Olympijský športový park v Györi, postavený v roku 2017 pre účely olympijských hier mládeže. Teda celé zázemie v jednom centre: parkovisko, ubytovanie, stravovanie, výučbové priestory a telocvične. Vonku, ale v optimálnej vzdialenosti verejnou dopravou, knižnica a komunitný priestor Výstava olympijskej histórie a Centrum ľadových športov v Györi.
- Propagácia: rollupy, transparenty, zabezpečenie VIP hostí, ako je predseda Maďarského paralympijského výboru László Szabó, dekan fakulty: Dr. Zsolt Szakály, PhD, Széchenyi Istvan University, Fakulta zdravia a športu, zástupca mesta a športového klubu.
- Monotematický obsah podľa predpisov projektu, vyvážená teória a prax a primeranosť obsahu pre osoby s daným postihnutím.
- Primerané načasovanie: žiadne prestoje alebo naopak, žiadny zhon a stres. Zjavná spolupráca medzi podujatím (a osobou Tamásza), napr. pri striedaní a nadväznosti priestorov, začlenení klubu, špeciálnych škôl, dobrovoľníkov a ďalších podporovateľov, finančných a environmentálnych súvislostí.
- Začlenenie kultúrnej vsuvky: návšteva športového múzea a komunitného centra, oboznámenie sa so športovými centrami a prítomnosť centier pre obyvateľov, vrátane aktivít pre rodičov a deti, vrátane účastníkov so zdravotným postihnutím.

4.2. Workshop v Bydgoszczi

Vedúci organizátori: Adam Szulc, Dr. Bartłomiej Niespodziński (Univerzita Kazimierza Veľkého v Bydgoszczi)

Zdroj: Archív projektových dokumentov

Zameranie: Šport pre nevidiacich

Termín: 26. - 26. apríla 2024

Miesto: Poľsko, Bydgoszcz

Aftermovie: <https://www.youtube.com/watch?v=250apoSjVK8>

Regionálna spolupráca

Projekt schválili rektorské orgány Univerzity Kazimierza Veľkého v Bydgoszczi. V rámci univerzity realizovali grant Dr. Adam Szulc a Dr. Bartłomiej Niespodziński v spolupráci s Prof. Marekom Mackom, prorektorom pre organizáciu, spoluprácu a rozvoj Univerzity Kazimierza Veľkého. Priamou nadriadenou bola Prof. Małgorzata Żychowska, vedúca Katedry biologických základov telesnej výchovy.

Prípravy na realizáciu predpokladov grantu sa začali v novembri 2023. Na základe "CHARTY KREDIBILITY" (pozri PRÍLOHU 1.).

Spolupráca bola nadviazaná s:

- Kancelária pre osoby so zdravotným postihnutím na Univerzite Kazimierza Veľkého v Bydgoszczi,
- Splnomocnenec Kujavsko-pomorského vojvodstva pre osoby so zdravotným postihnutím,
- Splnomocnenec Kujavsko-pomorského vojvodstva pre závislosti, HIV a AIDS,
- Splnomocnenec kujavsko-pomorského vojvodu pre rovnaké zaobchádzanie,
- Zástupca primátora mesta Bydgoszcz,
- Školy pre deti a mládež so zdravotným postihnutím v Bydgoszczi,
- Predsedovia športových klubov pre osoby so zdravotným postihnutím v Bydgoszczi: "START" Bydgoszcz, "Łuczniczka" Bydgoszcz, "Braille'a" Bydgoszcz.

Počas seminárov v CZ, SK a HU bola hlavným partnerom Škola č. 7 pre sluchovo postihnuté deti a mládež v Bydgoszczi. Každéj cesty sa zúčastnila iná skupina ľudí (opatrovníci a mládež) z tejto školy.

Dr. Adam Szulc a Dr. Bartłomiej Niespodziński zorganizovali v dňoch 26. - 27. apríla 2024 workshop s názvom "Šport pre nevidiacich" v športových zariadeniach patriacich mestu Bydgoszcz: v športovom centre "Zawisza Bydgoszcz", v športových zariadeniach a v prednáškových sálach Univerzity Kazimierza Veľkého v Bydgoszczi.

Patronát nad dielňou v Bydgoszczi prevzal:

- Minister zahraničných vecí - Radosław Sikorski,
- Kujavsko-pomorský vojvoda - Michał Sztybel,
- Starosta mesta Bydgoszcz - Rafał Bruski.

Workshopy sa týkali športov pre nevidiacich: tenis pre nevidiacich, goalball, showdown, streľba pre nevidiacich a športové súťaže pre deti a mládež zo všetkých Bydgoszczských škôl pre deti s postihnutím.

Na súťažiach sa zúčastnilo približne 90 študentov z:

- Kujavsko-pomorské špeciálne vzdelávacie a výchovné centrum č. 1 pre slabozraké a nevidiace deti a mládež pomenované po L. Braillovi (<https://www.braille.bydgoszcz.pl/>),
- Kujavsko-pomorské špeciálne vzdelávacie a výchovné centrum č. 2 pre nedoslýchavé a nepočujúce deti a mládež (<https://www.oswnr2.bydgoszcz.pl/>),
- Špeciálne výchovno-vzdelávacie centrum č. 3 (<http://www.sosw3.bydgoszcz.pl/>),
- Školský komplex č. 7 v Bydgoszczi, Základná škola č. 48 s oddeleniami pre sluchovo postihnutých, 17. stredná všeobecnovzdelávacia škola pre sluchovo postihnutých v Bydgoszczi (<https://zsnr7.net/>),
- Špeciálny školský komplex č. 30 v Bydgoszczi (<https://zs30.edu.bydgoszcz.pl/>),
- Špeciálny školský komplex č. 31 v Bydgoszczi (<https://zs31.edu.bydgoszcz.pl/>),
- Odborná škola 1. stupňa č. 6 Special v Bydgoszczi (<https://bs06.edu.bydgoszcz.pl/>),
- Združenie "Visus Supremus" v Bydgoszczi (<http://www.supremus.bydgoszcz.pl/>).
- Na organizácii tenisového seminára pre nevidiacich sa podieľali Poľský tenisový zväz a Kujavsko-pomoranský tenisový zväz, ako aj Nadácia "Widzimy Inaczej" (v poľštine Vidíme inak) - organizátor nevidiacich tenistov v Poľsku.

V rámci seminára v Bydgoszczi sa uskutočnilo aj stretnutie so zástupcami Kujavsko-pomorského vojvodstva, primátorom mesta Bydgoszcz, riaditeľmi špeciálnych škôl v Bydgoszczi a predsedami športových klubov pre zdravotne postihnutých. Počas stretnutia sa diskutovalo o otázkach týkajúcich sa organizácie športu a pohybových aktivít v Bydgoszczi.

Na stretnutí sa zúčastnili:

- Paweł Bednarski, splnomocnenec Kujavsko-pomorského vojvodstva pre osoby so zdravotným postihnutím (<https://bip.bydgoszcz.uw.gov.pl/22/pelnomocnicy-wojewody.html>),
- Anna Niewiadomska, splnomocnenkyňa Kujavsko-pomorského vojvodstva pre rozvoj občianskej spoločnosti a spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami,
- Monika Tabisz - vedúca oddelenia športu Mestského úradu v Bydgoszczi (<https://bip.um.bydgoszcz.pl/arttykul/677/106>),
- Radosław Cichański, splnomocnenec primátora mesta Bydgoszcz pre osoby so zdravotným postihnutím (<https://www.bydgoszcz.pl/miasto/osoby-niepelnospprawne/pelnomocnik-prezydenta-miasta-bydgoszczy-ds-osob-z-niepelnospprawnosciami/>).
- Waldemar Adamczak - predseda Združenia pre šport a rehabilitáciu zdravotne postihnutých "Start Bydgoszcz" (<https://startbydgoszcz.pl/>);
- Łukasz Skąpski - predseda Športového klubu nevidiacich "Łuczniczka" Bydgoszcz (<http://www.xn--uczniczka-pub.org.pl/index.php/contact>),
- Kazimierz Fiut - športový novinár a pedagóg v Kujavsko-pomoranskom špeciálnom výchovno-vzdelávacom centre č. 1 pre deti a mládež so slabozrakosťou a slepotou,
- Beata Gałgańska - Kujavsko-pomorské špeciálne výchovno-vzdelávacie centrum č. 1 pre deti a mládež so stratou zraku a slepotou pomenované po L. Braillovi;
- Maciej Źelski zastupoval Ryszarda Bieleckého, riaditeľa Kujawsko-Pomorského špeciálneho vzdelávacieho a výchovného centra č. 2 pre sluchovo postihnuté a nepočujúce deti a mládež,
- Alicja Kruzel - Špeciálne výchovno-vzdelávacie centrum č. 3 (namiesto pána Krzysztofa Nowaczyka),
- Jarosław Szczepaniak - školský komplex č. 7 v Bydgoszczi, Základná škola č. 48 s oddeleniami pre sluchovo postihnutých, Stredná všeobecná škola č. 17 pre sluchovo postihnutých,
- Ilona Zygadło - Špeciálna škola č. 30,
- Łukasz Dąbrowski - Špeciálny školský komplex č. 31,
- Justyna Pokorska-Kawa - Odborná škola 1. stupňa č. 6 Špeciálna
- dr. Miroslav Sližik - Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Slovensko,
- prof. Hana Válková - Masarykova univerzita, Brno, Česká republika
- Dr. Kertész Tamás Univerzita Győr, Maďarsko
- Mgr. Wojtech Kocůrek - Emil Open, Brno, Česká republika

Stretnutie viedli Dr. Adam Szulc a Dr. Bartłomiej Niespodziński.

Večer sa účastníci vyšehradského grantu zúčastnili plavby po rieke Brda na turistickej lodi "Słonecznik". Plavbu financoval čestný patrón - primátor mesta Bydgoszcz Rafał Bruski (<https://bydgoszczinformuje.pl/rejsy-po-brdzie-wisle-i-kanale-bydgoskim-2024-czym-gdzie-i-w-jakiej-cenie/>; <https://visitbydgoszcz.pl/pl/kontakt>).

4.3. Banskobystrický workshop

Vedúci organizácie: doc. Mgr. PhDr. Miroslav SLIŽIK, PhD. (Fakulta telesnej výchovy a športu UMB Banská Bystrica)

Zdroj: Archív projektových dokumentov

Zameranie: Šport pre mentálne postihnutých so zameraním na atletiku a bojové umenia

Termín: 19. - 21. júna 2024

Miesto: Slovensko, Banská Bystrica

Aftermovie: <https://www.youtube.com/shorts/IgcUzUmB2Mc>

Úvod

Tretí workshop tohto projektu sme zorganizovali na Slovensku v Banskej Bystrici na Fakulte telesnej výchovy, športu a zdravia Univerzity Mateja Bela v dňoch 19. - 21. júna 2024. Okrem FTVŠZ Univerzity Mateja Bela (www.ftvsz.umb.sk) sme workshop mohli zorganizovať najmä vďaka úzkej spolupráci so Špeciálnymi olympiádami Slovensko (www.specialolympics.sk), ktoré zastupovala národná riaditeľka Mgr. Eva Gažová. Ďalšími partnermi, ktorí sa podieľali na organizácii nášho workshopu, boli občianske združenie Lemra Banská Bystrica (www.ozlemra.sk) a Centrum bojových umení mládeže Budokan Zvolen (<https://www.facebook.com/budokan.zvolen/>).

Partneri

Partnermi, ktorí podporili náš workshop, boli Strabag s.r.o. (pobočka Zvolen), Marius Pedersen a.s. (pobočka Zvolen) a Promo Design s.r.o. Zvolen. Na organizácii tohto medzinárodného workshopu sa podieľali nasledovné osoby:

- pre Fakultu bojových umení UK v Bratislave: doc. Mgr. PhDr. Miroslav Sližik, PhD. a Mgr. Michal Hlávek (doktorand),

- pre Špeciálne olympiády Slovensko: Ing. Dominika Nestarcová (prezidentka), Mgr. Eva Gažová (národná riaditeľka), Mgr. Martina Gogolová (športová riaditeľka) a Ing. Veronika Sedláčková (riaditeľka pre medzinárodné vzťahy),
- pre OZ Lemra: Mgr. Nikoleta Kušnírová (riaditeľka a hlavná trénerka), PhD., Mgr. Ľubica Sylvestrová (trénerka) a Bc. Melánia Chovaňáková (trénerka),
- pre Centrum bojových umení mládeže Budokan Zvolen: doc. Dr. Miroslav Sližik, PhD. (prezident centra a hlavný tréner).

Riadenie dielne

Časť seminára sa konala v rámci Majstrovstiev Slovenskej republiky v atletike pre športovcov s mentálnym postihnutím, na ktorých sa zúčastnilo viac ako 280 športovcov z celého Slovenska. Národné majstrovstvá a zároveň medzinárodný workshop v rámci projektu V4 otvoril rektor Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici doc. Mgr. Ing. Vladimír Hladlovský, PhD. a na otvorení sa zúčastnili aj čelní predstavitelia Fakulty telesnej výchovy a športu UMB: Mgr. Juraj Kremnický, PhD. (prodekan Fakulty telesnej výchovy a športu) a Mgr. Miroslava Rošková, PhD. (prodekanka Fakulty telesnej výchovy a športu). Naši zahraniční projektoví partneri boli ubytovaní v hoteli Dixon Banská Bystrica, ktorý sa nachádza v pešej vzdialenosti od areálu univerzity. Workshop bol zameraný okrem atletických disciplín pre intelektovo znevýhodnených športovcov aj na využitie psychomotoriky, zápasenia a bojových umení, ale aj plávania a vodných hier ako prostriedkov inklúzie mladých športovcov s rôznymi formami postihnutia. Všetky uvedené aktivity sa uskutočnili pod vedením špičkových odborníkov a spätná väzba od všetkých účastníkov bola veľmi pozitívna (*Pozri PRÍLOHU 10.*).

Výsledok seminára

Praktické skúsenosti získané na našom workshope nám priniesli poznanie, že inklúzia je možná aj v rámci inklúzie. Z pozorovania všetkých aktivít zúčastnených športovcov s rôznymi formami znevýhodnenia bolo jasné, že hendikep môže naozaj spájať. Okrem uvedených prínosov priniesla účasť na projekte aj nové vzťahy a priateľstvá na medzinárodnej úrovni, ktoré, ako veríme, pretrvajú aj po skončení projektu.

Poznámka Hany Válkovej: je nadviazaná spolupráca medzi českými a slovenskými SO a všetky organizácie sa navzájom pozývajú na svoje súťaže (slovenská cyklistika v októbri v Jihlave, stolný tenis v novembri vo Dvore Králové, český futbal v novembri a decembri na Slovensku a v Maďarsku).

4.4. Konferencia v Brne

Vedúci organizátori: *prof. PhDr. Hana Válková CSc., Mgr. Vojtěch Kocůrek* (Emilova vzdelávacia, z.ú.

Zdroj: Archív projektových dokumentov

Zameranie: Sprievodca projektom a záver

Termín: 11.-13. október 2024

Miesto: Česká republika, Brno

Rozhovory s partnermi:

- **Miroslav Sližik, Slovensko:**
https://youtu.be/B4VsYDicV1c?si=A1iz9_m4Q3e_4DSD
- **Adam Szulc, Poľsko:**
<https://youtu.be/busQzKvu9IE?si=c6HmMMgYLFUhfBV>
- **Tamás Kertesz, Maďarsko:**
<https://youtu.be/PijHpw726m8?si=xeAVHqjFAhLLDvnT>

Organizačný tím konferencie

- Vojtěch Kocůrek - hlavný organizátor, hlavný logistik
- Hana Válková - vedúca konferencie
- Kamila Zouharová - technické služby
- Pavel Zbožínek - predseda Emilovej športovej, z.s.; prezident Emil Open Games, záštita nad konferenciou

Partneri konferencie

- **EPRIN spol. s r.o.** - dlhodobý partner Nadácie Emil a ďalších neziskových organizácií založených pod týmto fondom, ktoré sa zameriavajú na podporu a

vzdelávanie ľudí so zdravotným postihnutím v oblasti pohybových aktivít. EPRIN poskytol priestory a zázemie pre konferenciu vrátane parkovania pre partnerov a účastníkov konferencie. Vďaka strategickej polohe hotela bolo možné dosiahnuť jednoduchý presun medzi hotelom alebo verejnou dopravou do centra pešo.

- **Emilova produkční, z.s.** - nezisková organizácia, ktorá sa zameriava na tvorbu audiovizuálnych výstupov z konferencie a zabezpečovala občerstvenie počas konferencie. Toto združenie sa zameriava na produkčnú činnosť, zapájanie ľudí so zdravotným postihnutím do rôznych pracovných príležitostí a podporuje tak príbehy Nadácie Emil.

Organizácia

Konferenciu zorganizovala vedúca organizácia projektu Emilova vzdelávacia, z.ú. Cieľom bolo stretnutie partnerov projektu a akademických pracovníkov zapojených do realizácie projektu. Čiastkovým cieľom bolo ukončenie praktickej časti projektu, ktorá pozostávala z osobných stretnutí projektových partnerov a zberu údajov pre záverečný výstup, publikáciu projektu. Na konferencii sa zúčastnili aj viacerí kolegovia projektového manažéra, ktorí sa podieľali napríklad na organizovaní predchádzajúcich workshopov. Vytvorila sa tak silná pracovná skupina schopná efektívne zhodnotiť celý priebeh projektu, pričom bolo možné diskutovať o prípadnom vytvorení ďalších projektov.

Projektová konferencia bola zameraná predovšetkým na internú spoluprácu medzi partnermi projektu s cieľom zorganizovať osobné stretnutie zamerané na individuálnu spätnú väzbu a spoločné diskusie o dôležitých témach voľnočasových aktivít mládeže so zdravotným postihnutím.

Pohostinstvo

Ubytovanie v Brne bolo založené na dobrej dopravnej dostupnosti, a to tak z hľadiska automobilovej dopravy do miesta ubytovania, ako aj z hľadiska dostupnosti verejnej dopravy, ktorá bola v pešej vzdialenosti od hotela. Ďalším rozhodujúcim faktorom bola rozpočtová stránka projektu. Z týchto dôvodov bol ako vhodný na ubytovanie všetkých účastníkov vybraný hotel Palacký, ktorý sa nachádza v mestskej časti Brno - Královo Pole.

Stravovanie bolo zabezpečené v deň príchodu na základe objednávky na donášku, a to z dôvodu neskorého večerného príchodu účastníkov. Raňajky sa poskytovali v rámci ubytovacieho zariadenia. Stravovanie v rámci konferencie zahŕňalo neobmedzené množstvo kávy, pitný režim, obed dodávaný priamo do miesta konania konferencie a sladké alebo slané občerstvenie počas celej konferencie. Večerný program v centre mesta bol ukončený spoločnou večerou.

Multimediálny výsledok

V rámci zabezpečenia foto a video výstupov boli počas konferencie vyhotovené fotografie a videozáznamy. Vyhradil sa aj čas na natáčanie rozhovorov s jednotlivými partnermi projektu, ktorí opísali svoje zapojenie do projektu, význam projektu pre ich univerzity a víziu budúcej spolupráce.

Zorganizovať stretnutie s takýmto počtom ľudí bolo pre organizátorov malou výzvou a bolo dôležité efektívne využiť zdroje poskytnuté Vyšehradským fondom, ktoré boli vyčlenené v rozpočte na túto projektovú aktivitu. Organizátori museli zabezpečiť riadenie seminárov a konferencie s vyrovnaným rozpočtom projektu EMPIH V 4.

Sprievodný program pozostával z večernej prehliadky centra mesta. Navštívili sme historické pamiatky, Námestie slobody (kde sa koná otvorenie letných Európskych hier zdravotne postihnutej mládeže Emil Open) a miestnu gastronómiu.

Priebeh konferencie

Konferencia sa zamerala na prístupnosť športu pre ľudí so zdravotným postihnutím, výzvy v tejto oblasti a možnosti podpory. Prebehla rekapitulácia projektu, diskutovalo sa o územných oblastiach partnerských univerzít a ich prostredí, o riadení športových a vzdelávacích podujatí, a to aj na univerzitnej úrovni.

Všetci účastníci sa zhodli na tom, že workshopy ponúkli výmenu skúseností a riešení pre lepšiu dostupnosť športu alebo nové športové zážitky pre účastníkov. Záverečná spätná väzba potvrdila, že šport je kľúčový pre integráciu, sebadôveru a kvalitu života, pričom pre jeho rozvoj je nevyhnutné efektívne riadenie a spolupráca. Ľudský kapitál bol mimoriadne zdôraznený ako najdôležitejší faktor kvality rozvoja.

5. ZÁVER

5.1. Popis témy

Cvičenie vo všeobecnosti prispieva k telesnému a duševnému zdraviu, ako aj k sociálnym kontaktom, ktoré dotvárajú celý kontext zdravia. Túto známu skutočnosť tu nebudeme rozvíjať. Základom riadenia športových podujatí pre osoby so zdravotným postihnutím je uplatňovanie všeobecných zásad. Nemusíte byť špecialistom na špeciálnu pedagogiku, ale musíte poznať jemné rozdiely v závislosti od druhu postihnutia.

- Mentálne postihnutie: vzájomne zrozumiteľná verbálna komunikácia, jednoduchý sled myšlienok, trpezlivosť, pretože učenie a realizácia sú pomalšie. Naučené stereotypy bývajú zafixované a je ťažké ich zmeniť. Nie je potrebné zaoberať sa dodatočnými technickými a technologickými úpravami.
- Zrakové postihnutie: komunikáciu je potrebné previesť na zvukový signál, a to pri športe aj pri všetkých činnostiach každodenného života. Často je potrebná osobná asistencia. Športové aktivity sa najviac líšia od bežných športov (prístupnosť prostredia, orientácia, športy a ich disciplíny a vybavenie). Pri športe sa kategorizácia pohybuje od intenzity straty zraku, najslabšej B3, po B1 (v podstate úplná strata zraku). Je potrebné zohľadniť prítomnosť osobného asistenta alebo psa. Nie vždy.
- Sluchové postihnutie: komunikácia sa musí premeniť na vizuálny signál pomocou pohľadu, gestikulácie, pohybov, písma a piktogramov. Na presnejšie porozumenie by mal byť prítomný tlmočník posunkovej reči (prítomnosť je povinná pri právnych úkonoch). V športe je používanie variantov vizuálnej signalizácie obmedzené, pretože pri účasti na súťažných športoch nie je povolené používať kompenzačné pomôcky.
- Telesné postihnutie: Spektrum ľudí je veľmi rôznorodé, napríklad obmedzená pohyblivosť (ruka, noha, celé telo, vnútorné poruchy). Preto je s ohľadom na daný šport a jednotlivca potrebná úprava samotného športu, pravidiel, pomôcok a priestorov pre šport a každodenný život. Priestorová bezbariérovosť a prístupnosť všetkých priestorov podujatia, základné zručnosti manipulácie s vozíkom, špeciálne pomôcky na vykonávanie daného športu.

5.2. Športové možnosti a možné kombinácie

Vo vrcholovom športe (federácie para, nevidiacich a nepočujúcich) sú pravidlá účasti a športových súťaží prísne definované. Vrcholové podujatia a majstrovstvá môžu vyhlasovať len dané federácie alebo zväzy, nie školy alebo záujmové kluby. Záujmové športové aktivity sú prístupné neregistrovaným osobám daného veku, čo je ich cieľom. Preto sa stretávame s jednotlivcami s kombinovaným postihnutím, heterogénnymi skupinami, skupinami inkluzívneho charakteru alebo skupinami špeciálne vytvorenými na zlepšenie ich zdravotného stavu (viď. cvičenie pre ľudí s Alzheimerovou chorobou, plávanie pre stomikov, tanec alebo futbal pre psychiatrických pacientov, turistika pre ľudí s transplantovanými orgánmi atď.) Prvým krokom by mala byť seriózna analýza cieľa - čo by malo byť cieľom podujatia: stretnutie v rámci komunity, prezentácia možností s motiváciou, zábavná súťaž atď.

Dizajn podujatia môže byť:

- Oddelená - skupina vyčlenená napr. podľa veku, typu postihnutia, výkonnostnej kategórie,
- Paralelné - pripojenie športovcov so zdravotným postihnutím k bežnému športovému podujatiu (prezentácia počas prestávky, pred alebo po súťaži, paralelné ihrisko atď.),
- Inkluzívne - pohybové/športové podujatie pre heterogénnu skupinu so všeobecnou populáciou a prispôsobenými podmienkami. Je vhodné zvoliť formát podujatia, pretože nepriamo ovplyvňuje marketing a financovanie alebo získavanie podporovateľov a financií.

Formát môže byť:

- Benefičné podujatie: jednorazové podujatie (napr. športový zápas, koncert), ktoré je určené na ekonomickú alebo psychologickú podporu danej osoby v krízovej situácii, tiež jednorazové podujatie;
- Charitatívna zbierka: zbierka, ktorá rýchlo a na obmedzený čas pomáha v krízovej situácii. Pre jednotlivcov, skupiny alebo celé združenia;
- Humanitárne podujatie: podujatie uskutočňované počas dlhšieho časového obdobia, tiež s dlhším dosahom, často zamerané na širší okruh ľudí. (*Ak chcete nakrmiť hladného človeka na jeden deň - chyťte mu rybu. Ak chcete nasýtiť hladného človeka na celý život, naučte ho chytať ryby.*)
- Memoriály sú podujatia na počesť zosnulého významného človeka alebo významnej udalosti. Sú vhodnou príležitosťou na pripojenie sa k zamýšľanému športovému (spoločenskému, kultúrnemu) podujatiu po dohode s hlavným organizátorom.

Hoci sa teoretické rozdelenia v praxi často miešajú, žiadny názor nie je lepší alebo horší. V praxi je vhodné uvedomiť si možný dizajn a formát podujatia a v prípade potreby ich dobre skombinovať, aby sa zabezpečili voľnočasové pohybové aktivity.

5.3. Kam ísť - prvý krok

Prvým krokom je analýza toho, čo v danej lokalite chýba, kde je tzv. biele miesto, čo je potrebné zabezpečiť pre aktivity danej skupiny obyvateľstva z rôznych hľadísk: pre informovanosť, propagáciu, vzdelávanie alebo technológie. Na druhej strane to znamená, že určité ekonomické alebo personálne podmienky už existujú a je potrebné ich zlepšiť alebo stabilizovať. Cieľ sa vyberá podľa týchto podmienok, ktoré sú ovplyvnené návrhom a formou (*bod 5.2. Záveru*). Z toho potom vyplýva charakteristika športovej populácie alebo iných osôb a následne aj logistika (*bod 3.*).

5.4. Prípravná fáza

Riadenie prípravy je podmienené kontextom podujatia: jeho cieľom, kontextom a jedným alebo viacerými dňami.

- *Vedúci a jeho tím:* známy z referencií, ale najlepšie známy z predchádzajúcich podujatí. Spoľahlivo rozumejú športovému a hendikepovému prostrediu. Nehľadajú dôvody, prečo sa to nedá, ale spôsoby, ako to urobiť (*Všetci tvrdia, že sa to nedá, ale vždy sa nájde jeden exot, ktorý dokáže, že sa to dá*). Dôležitým prvkom je Charta dôveryhodnosti. (*Pozri PRÍLOHU 1*).

- *Rad podporovateľov* logistiky: doprava, stravovanie, ubytovanie, sprievodné podujatia a propagácia. Tieto záležitosti budú uľahčovať osoby, s ktorými sa stotožňujú, zainteresované strany, ktoré môžu tieto služby v danej lokalite poskytovať. Vedúci podujatia je známy svojou serióznosťou, rovnako ako sympatizanti. Dobre vybudované vzťahy umožňujú aktivity stabilizovať, ale aj zlepšovať či rozširovať (*Slováci majú všade bratov*).
- *VIP a veľvyslanci* patria do spektra podporovateľov. Každá pozícia má svoj význam, ale je medzi nimi zásadný rozdiel: *VIP* sú tzv. patróni, v mene ktorých sa podujatie koná. Títo sa regrutujú z radov akademikov alebo politikov alebo sú predstaviteľmi dôležitých oblastí v určenej lokalite a sponzorov. Zdôrazňujú význam podujatia pre danú oblasť a zabezpečujú prípadné ďalšie kontakty. V praxi sa zvyčajne zúčastňujú na otvorení, počas slávnostných ceremónií a na zabezpečení ďalšej spolupráce a prepojenia. Je potrebné venovať im primeranú pozornosť. Najmä tí, ktorí s podujatím a organizátormi spolupracujú dlhodobo, nielen na konkrétny účel, napr. pred voľbami. *Ambasádori* pochádzajú z radov bývalých alebo súčasných športovcov, ktorí dosiahli určité výsledky alebo ocenenia. Ich pozícia priťahuje tak športovcov, ako aj fanúšikov a divákov. Počas podujatia sú v častom kontakte so športovcami, často počas celého podujatia. Povzbudzujú, radia, organizujú autogramiády a kliniky alebo workshopy. Otázkou je, či je vhodnejšie vybrať za ambasádorov športovcov z bežných športov alebo zo športov pre zdravotne postihnutých. Na to neexistuje jednoznačná odpoveď, pretože to závisí od kontextu podujatia a dostupnosti ambasádorov. Je potrebné overiť, či ich športová značka už nie je pokrytá inými záväzkami, napríklad sponzorstvom. Ideálna je kombinácia oboch, pretože podčiarkujú heslo: šport je len jeden.
- *Zabezpečenie kompletnej logistiky*, t. j. propagácie (bannery, médiá, rozhlas), zabezpečenie dobrovoľníkov, zdravotníckych služieb a dokumentácie je kľúčovou úlohou vo fáze prípravy. Zabezpečenie financií závisí od toho, či už existuje finančný základ vďaka určitému projektu a zabezpečujú sa ďalšie financie, alebo je podujatie postavené výlučne na vlastných zdrojoch. (*Záver bod 5.5.*) Súvisí to aj s ďalšou logistikou, kde organizátor zvažuje *nevyhnutné výdavky* (prenájom priestorov, stravovanie a ubytovanie atď. - v závislosti od situácie) a *nepotrebné výdavky* (trička pre posádku, suveníry pre VIP osoby atď. - v závislosti od situácie).
- *Výber dátumu* podujatia a jeho dĺžky súvisí predovšetkým s cieľom. Závisí aj od typu podujatia a miestnych podmienok (výročie, spojenie s pamätníkom, samostatné podujatie), ako aj od obvyklých podmienok: počasie, obsadenosti priestorov alebo ubytovacích zariadení atď.
- *Výber prostredia/priestoru* je obmedzený typom a dĺžkou cieľového podujatia: dopravná dostupnosť pre vhodné druhy dopravy vrátane invalidných vozíkov, barlí, psov atď. Športový areál by mal byť v primeranej vzdialenosti od ubytovacieho a stravovacieho centra, prípadne je potrebné zabezpečiť koordinovanú vnútornú dopravu (kyvadlová doprava). Je potrebné zohľadniť aj sprievod psov. Pri poskytovaní ubytovania je potrebné rešpektovať vzdialenosti, bezbariérovosť a skutočnosť, že nie je možné používať poschodové posteľe. Túto skutočnosť si treba vopred overiť, pretože nie všetko, čo je prezentované ako bezbariérové, je bezbariérové.
- *Kľúčový komunikačný model* musí byť jasný a rešpektovaný. *Hierarchický model* pre vymedzené pozície (vedúci-partneri), *hviezdicový* (vedúci partner a jeho tím pre workshop), *lineárny dyadický* (Kocúrek-Válková), *kruhový* každý s každým (online stretnutia a workshopy). Dodržiavanie dohodnutých úloh, dátumov a termínov. Pri

práci s dátami je výhodnejšie používať konkrétne dátumy (6. 12. 2024) ako hovorové: včera, zajtra, budúci týždeň. Aj konkrétne oznámenia by sa mali oznamovať v dohodnutý deň, napr. zápisnicu zo seminára môžete očakávať v deň XYXY. Dokumentácia a archív podujatia prechádzajú každou etapou podujatia. Preto je pri triedení dokumentov vhodnejšie uvádzať dátum v type rrrr/mm/dd a potom skratku obsahu (napr. 24 12 06 správa zo zasadnutia).

- Prípravná fáza sa končí *vydaním letáku* a pokynov na registráciu s termínmi (pozri PRÍLOHY 3 a 6.). Čas vydania letáku alebo príručky pred podujatím si zvolí vedúci podujatia podľa podmienok. V prípade viacdňových športových podujatí má manuál základnú štruktúru: - predstavenie organizátora a podujatia, - informácie všeobecného organizačného charakteru, - informácie športového charakteru. V praxi ide zvyčajne o dvojkolový systém:
 - predbežné: základná myšlienka na špecifikáciu dvojstranných prípravkov, záväzné,
 - presné pokyny: ich nedodržanie môže mať za následok sankcie.
 - Ďalšie príručky, napr. pre dobrovoľníkov, divákov, produkčné a logistické skupiny, sa vydávajú pre veľké viacdňové podujatia.

5.5. Fáza realizácie - skutočná udalosť

Riadenie realizačnej fázy daného podujatia opäť podlieha jeho kontextu: cieľu, jednodňovému alebo viacdňovému typu dizajnu alebo formátu a športovému zameraniu. Nadväzuje na prípravu, preto platí všetko, čo bolo popísané pri predchádzajúcej etape.

- *Vedúci a jeho tím*: môžu byť tí istí, ale pri určitých typoch aktivít sa môžu zmeniť, pretože títo "manažéri" čiastkových oblastí musia byť prítomní po celý čas podujatia.
- Doprava na miesto konania podujatia môže byť nezávislá na základe podrobného opisu novej dopravy a jej dostupnosti (s využitím technológií je to v súčasnosti zvyčajne bezproblémové) alebo s dopravou zabezpečenou organizátormi podujatia z určeného miesta: železničnej stanice, letiska, kľúčového bodu danej lokality atď. (Pozri PRÍLOHU 6.)
- *Začiatok práce*: mal by byť čo najskôr po príchode na určené miesto, kde sa uskutoční/vykoná základná registrácia. V prípade viacdňových a veľkých podujatí dostanú všetci účastníci akreditačné karty (pozri PRÍLOHU 7a, b.). Tieto karty sú dôležité na identifikáciu osôb najmä z bezpečnostných dôvodov: vstup do daných priestorov a prijímanie určených služieb. Účastníci musia mať kartu pri sebe. Na jednej strane sa zvyčajne nachádza identifikácia účastníka a jeho pozícia; na druhej strane sú na druhej strane zvyčajne vytlačené identifikačné údaje dôležité pre účastníka (kontaktné telefónne čísla, miesto ubytovania, registrácia príjmu stravy atď. V súčasnosti sa už vydávajú karty s QR kódmi a registračné žiadosti, ale nie je chyba, ak sú jednoduché bez týchto informácií. Registrácia zahŕňa predloženie alebo podpísanie základných dokumentov (napr. ubytovací poriadok, (pozri PRÍLOHU 4.2. atď.).
- *Otvárací ceremoniál*: určuje ho sám organizátor. Vyberie miesto a čas konania tak, aby sa ho mohli zúčastniť všetci aktéri. Dôležité je tiež vyvesenie bannerov a iných propagačných tabúľ. Moderátor predstaví delegácie, VIP, sponzorov, veľvyslancov atď. Dĺžka úvodných prejavov však musí byť primeraná podmienkam športovcov.

Tlmočenie do cudzieho jazyka alebo posunkovej reči predlžuje dĺžku prejavov. V oboch prípadoch musí byť prejav prednesený v kratších častiach. Umiestnenie kultúrnych vstupov závisí od kontextu prostredia (vnútorné, vonkajšie, počasie, sedenie alebo státie atď.). Z úst osoby v najdôležitejšej alebo najvýznamnejšej pozícii musí zaznieť *vyhlásenie*, že udalosť (jej identifikácia) *sa začala*. Potom sa môžu oznámiť dôležité organizačné pokyny.

- *Stravovanie*: určenie sortimentu a objemu poskytovaných potravín, vymedzenie hodín a miesta výdaja potravín vrátane registrovaných diétnych potravín. Je pekné, keď je jedálny lístok zverejnený. Vedúci delegácie zabezpečuje pomoc športovcom systémom bufetu podľa potreby v súlade s DG (MP, HD, VisD, vozíčkari). Môže to byť poradenstvo pri výbere alebo samotná obsluha vrátane podpory dobrovoľníka. Mal by tiež zabezpečiť, aby sa neplytvalo jedlom a aby sa dodržiaval systém upratovania riadu a triedenia odpadu.
- *Ubytovanie*: Oboznámte účastníkov so zdravotným postihnutím (opäť podľa Dg) s orientáciou v budove, pravidlami ubytovania a používaním výťahu, kúpeľne a WC. Najmä na zahraničných podujatiach môžu byť technologické systémy v porovnaní s domácimi odlišné, čo môže byť pre našich účastníkov nové.
- *Miesto stretnutia*: na vhodnom, účastníkmi navštevovanom mieste je vhodné umiestniť písomné informácie, napr. denný program, jedálny lístok, rozpis dopravy, ale aj tzv. stratené a nájdené veci. Ak je dostatok dobrovoľníkov, zabezpečte službu na tomto mieste.
- *Lekárska služba* sa poskytuje už v prípravnej fáze. Nároky na fyzickú a športovú aktivitu a trvanie podujatia určujú počet zdravotníckeho personálu a jeho kvalifikáciu. Miesto lekárskej služby musí byť viditeľné pre účastníkov, služba musí mať prehľad o dianí na podujatí a musí byť flexibilná. Má prepojenie s miestnym zdravotníckym systémom. Už študenti lekárskeho fakúlt z vyšších ročníkov alebo praktikanti záchranej služby, záchranári Červeného kríža, Maltézski rytieri a pod. spĺňajú základné požiadavky na výkon terénnej zdravotnej služby. Je dobré mať stále kontakty, pretože služba musí poznať špecifiká komunikácie, ako aj častý výskyt alergií, drobných poranení, možných chýb v stravovaní, epilepsie alebo drobných záchvatov spôsobených emóciami počas podujatia. Služba by mala začať na určenom mieste počas prípravného obdobia (drobné úrazy počas montáže konštrukcií, prepravy materiálu atď.) a skončiť, keď sa delegácie rozídu a väčšina zariadenia je uprataná. Prax ukazuje, že aj v týchto situáciách dochádza k úrazom. O priebehu služby sa musí vyhotoviť záznam (*úradný formulár*), a to aj v prípade, že nebol vykonaný žiadny zásah (*voľné vyjadrenie*). Organizátor podujatia skontroluje, či je zdravotná služba dobrovoľná - bezplatná alebo bezplatná v rámci lekárskej praxe. Potom je vhodné/prípustné vystaviť potvrdenie o účasti. Ak je služba v rámci komerčných služieb, potom musí organizátor počítat s úhradou v rámci nevyhnutných finančných nákladov.
- *Zaistenie bezpečnosti sa týka*:
 - inštruktáž účastníkov,
 - apelovať na dodržiavanie všetkých pokynov, prípadne aj s podpismi,
 - overené prostredie a budovy vrátane požiarnych predpisov,
 - vymedzenie fajčiarskych priestorov,
 - zákaz alkoholu a všetkých návykových látok,
 - bezpečné športové vybavenie a osobné vybavenie vrátane obuvi,
 - jasné pravidlá a čiastočné pokyny,

- zaručenie primeraných pohybových zručností a záťaže (*nepreťažujte, ale zvyšujte záťaž*),
 - zaistením príjemnej atmosféry (s humorom ide všetko lepšie).
- *Bezplatné aktivity*: ich ponuka závisí od dĺžky podujatia a jeho harmonogramu, finančných možností. V športe nemusia byť všetci v rovnakom čase zaneprázdnení, preto sprievodnými aktivitami môžu byť aktivity s ambasádormi (autogramiády, fotografovanie a fotenie, prehliadky športového náčinia, doplnkové hry, kreslenie atď.) Pri viacdňových podujatiach si športovci vyžadujú večerné "diskotéky" alebo programy "športovci sebe". Samotní členovia delegácií predvádzajú krátke vystúpenia, často hudobné, spevácke a tanečné. Veľmi obľúbené na medzinárodných stretnutiach. Vítanými sprievodnými aktivitami sú prehliadky mesta, výlety loďou, návštevy divadla a múzea, výstavy (*porovnaj ZÁVER bod 4, PRÍLOHY 3.1 - 3.4*).

Pre záujemcov sú k dispozícii semináre a konferencie s témami súvisiacimi s podujatím. Majú poznávací, zábavný a inkluzívny význam.

- *Financovanie*: Táto oblasť je v kompetencii odborníkov, preto uvádzame len niekoľko dôležitých poznámok. Pri tvorbe rozpočtu zvažte zbytočné a nevyhnutné výdavky vzhľadom na koncepciu podujatia. Základnými položkami sú vždy náklady na ubytovanie, stravu, prenájom, dopravu, služby, materiál a propagáciu. Ideálne je, ak ide o odmeny organizátorov, čo sa často nestáva, alebo ide o obmedzené percento všetkých nákladov. Zapojením dobrovoľníkov sa ušetrí náklady na služby, ale tričká a občerstvenie tiež niečo stoja. Možnými zdrojmi financovania sú projekty rôzneho typu, sponzorstvo a vlastné platby účastníkov. Nie vždy ide o financie, ale dôležité je aj zníženie cien, dobrovoľnícke služby alebo vecné dary. Všetko formulované v primeraných zmluvách. Pri realizácii a vyúčtovaní dodržiavajte financovanie v jednotlivých položkách, uchovávajte doklady a ich kópie a počítajte so stratami pri prepočte meny. Najväčším podvodom je vykazovanie rovnakých nákladov z dvoch zdrojov. V rámci zmlúv a projektov dodržiavajte termíny. Sponzorom: Nezabudnite ich pozvať na podujatie, ak majú záujem, a poslať im poďakovanie.

5.6. Dobrovoľníci

Činnosť dobrovoľníkov sa prelína so všetkými predchádzajúcimi bodmi, preto je im venovaný samostatný odsek. Ich postavenie je vymedzené európskymi právnymi predpismi. Postavenie dobrovoľníka všeobecne definuje:

- žiadny plat;
- bezplatné školenie - pre tábory a dlhšie podujatia až 32 hodín v kombinácii 1/3 teórie a 2/3 praxe, pri špecifických podujatiach možnosť zapojenia 12-ročných detí, samostatná činnosť pod dohľadom od 16 rokov, plná zodpovednosť aj pre vedúceho dobrovoľníkov nad 18 rokov, špecifické možnosti pre starších dobrovoľníkov;
- bezplatné označenie (vesta, páska na ruku, tričko), ktoré vymedzuje oblasť pôsobenia, akreditačná karta. Dobrovoľník je povinný nosiť ich počas výkonu služby;

- definovaný proces stravovania alebo ubytovania. Doprava na miesto zvyčajne nie je, po mieste konania podujatia v závislosti od situácie. Téma dobrovoľníctva v športe bola zaradená do programu tém v rámci predsedníctva Českej republiky v Rade EÚ v roku 2009 a následne dobrovoľníctvo v športe zdravotne postihnutých v rámci poľského predsedníctva v Rade EÚ. Rok 2011 vyhlásilo UNESCO za rok dobrovoľníkov;
- **Obsah a pozícia dobrovoľníka** súvisia s dĺžkou trvania aktivity (jednorazová, víkendová, viacdňová, celoročná) a cieľom podujatia. Obsah a pozícia dobrovoľníka súvisia s trvaním činnosti a cieľom podujatia (jednorazový, víkendový, viacdňový tábor, stály v pravidelnom rozvrhu) a cieľom podujatia. Tomu zodpovedá aj štýl náboru alebo výberu a obsah odbornej prípravy. Z finančných dôvodov je nábor dobrovoľníkov zameraný na občanov v mieste konania podujatia.

Nábor a výber dobrovoľníkov.

Aj keď sa predpokladá, že účasť je dobrovoľná a nadšená, v súčasnosti už nie je pre študentov atraktívna. Zároveň je propagácia dobrovoľníctva zameraná predovšetkým na nich. Dôvody nezájmu: nedostatok času, potreba finančného zabezpečenia (štúdium, rodina, práca). Preto sa volia formy zápočtovej praxe, kredity, stáže a pod. Dobrovoľníctvu vo firemnej sfére bráni predovšetkým pracovná vyťaženosť a nedostatok informácií. Vtedy firma nemá o dobrovoľníctvo záujem. V poslednom čase však firmy hľadajú priestor na uplatnenie v sociálnej oblasti a v posilňovaní firemnej etiky. Pri dobrej propagácii sa záujem o dobrovoľníctvo vo firemnej sfére výrazne zvyšuje a stáva sa aj spoľahlivým podporovateľom. Ďalšími motivačnými faktormi pre obe oblasti sú:

- príležitosť uplatniť svoje schopnosti,
- možnosť získať skúsenosti, názory,
- spätnú väzbu na moje know-how, a teda profesionálne využitie,
- stretnutie s tímom ľudí, ktorých už poznám,
- tímový duch, nadšenie,
- propagácia mojej osobnosti, spoločnosti a kontaktov. Osobné informácie od priateľa dobrovoľníka alebo niektorého z účastníkov podujatia sú však stále najspoľahlivejším spôsobom náboru ďalších dobrovoľníkov.

Požiadavky na dobrovoľníka by mali byť súčasťou školenia a mali by byť potvrdené podpisom (porovnaj PRÍLOHY 4 a 5). Ide o komunikáciu, znalosť prostredia, znalosť reťazca činností, etický konsenzus, bezpečnostné pravidlá a kompetencie pre danú pozíciu. Tu treba zdôrazniť, že kompetencie nemusia byť len športové, ale všeobecne logistické, jazykové, kompetencie v oblasti sprievodných činností, pre používanie IT-foto-video atď. Preto tu nájdú miesto aj seniori. Seniori a predškoláci sa potom môžu uplatniť pri výrobe darčiekov a suvenírov už v prípravnej fáze.

Vzorce správania dobrovoľníkov, ktoré nie je možné zabezpečiť školením, sú:

- prvý prichádza a posledný odchádza,
- nosí určené identifikačné znaky,
- dodržiava pravidlá,
- po skončení činnosti na svojom mieste zhromažďuje na určenom mieste na prípadné ďalšie použitie,

- prejavuje dôstojnosť,
- sa stará o bezpečnosť ľudí a vecí,
- snaží vyriešiť alebo poradiť,
- koná v súlade s etikou; ak sa vyskytne problém, nedramatizuje a neohovára
- má silné nervy,
- vytvára atmosféru,
- má zmysel pre humor.

Prínosy: nadšenie, know-how, propagácia, ekonomický prínos.

Riziká: chyby spôsobené neskúsenosťou alebo nehodnotenými negatívnymi vlastnosťami alebo vzorcami správania. Prevenciou je len školenie a podpísanie etického kódexu s kontaktnými údajmi.

Potvrdenie o činnosti dobrovoľníka by sa malo doručiť priamo na mieste alebo prostredníctvom e-mailu či iného prenosu/média. Forma závisí od organizátora a podujatia: potvrdenie o účasti, ďakovný list, diplom. *(Pozri PRÍLOHU 8.)*

❶ Ako projekt súvisí s inklúziou?

Vzájomné stretnutia medzi športovcami so zdravotným postihnutím prebiehali neustále: v rámci projektu s rodinnými príslušníkmi, dobrovoľníkmi, rozhodcami, pozvanými divákmi a náhodnými fanúšikmi, s inými ľuďmi v každodennom prostredí: vo vlaku, v reštaurácii, v študentskej jedálni, na lodi, v múzeu, na ulici pri návšteve zaujímavých miest a v obchodoch pri nákupe suvenírov. A toto obyvateľstvo zasa stretávali počas bohoslužieb za našich športovcov, všímali si ich dobré správanie. *(Pozri PRÍLOHU 10.)*

❷ Ako projekt súvisí so zdravím?

Jednoznačne: cvičenie, výživa, denný režim s dostatočným spánkom, psychická pohoda, podpora sebadôvery v nové aktivity, priaznivé sociálne prostredie, lekcie - ako ďalej.

Konečne!

2 kontrolné otázky pre manažérov a verejnosť, účastníkov podujatia.

PREČO?

Pretože všetci herci musia mať počas týchto udalostí silný nervový systém a zmysel pre humor.

1. Čo je nevyhnutné pre riadenie športových podujatí pre zdravotne postihnutých?

Ludia, tím

2. Kedy je športové podujatie úspešné?

Keď nedošlo k nehode alebo zraneniu, bol k dispozícii dostatok čistých záchodov.

Zoznam príloh

1. Charta dôveryhodnosti EMPIH
2. Charakteristika účastníkov - prieskum
3. Letáky partnerských seminárov
 - 3.1a Leták o seminári v Györi
 - 3.1b Program seminára v Györi
 - 3.2a Leták z workshopu v Bydgoszczi
 - 3.2b Program seminára v Bydgoszczi
 - 3.3a Leták z workshopu v Banskej Bystrici
 - 3.3b Program workshopu v Banskej Bystrici
- 3.4. Leták + program záverečnej konferencie v Brne
4. Dochádzkový list + vyhlásenie GDPR
5. Vzor vyhlásenia dobrovoľníka
6. Formulár žiadosti - vstup
 - 7a Akreditačná karta - predná strana
 - 7b Akreditačná karta - zadná strana
8. Potvrdenie o účasti
9. Program vedeckej konferencie v Bydgoszczi
10. Osobné vyjadrenie k workshopu v Banskej Bystrici
11. Úryvky zo záverečného záznamu konferencie

1. Charta dôveryhodnosti EMPIH

Project no. 22320184

CHARTER OF CREDIBILITY

valid is only with identity card

To whom which may concern, the persons listed below are the competent members (coordinators) of the project "Empowerment of inclusive healthy life style of persons with disability through physical activity" granted by Visegrad Fund NO: 22320184. Period: 01/10/2023 = 31/12/2024. Named persons represent the named institutions. The aim of the project is to develop a methodology focused on health prevention through physical activity in leisure time of young people with various disabilities in the defined locality of the Visegrad country. The project members are in charge of delegation partners from defined locality, collecting and elaborating the data related to problems, e.g.:

- a) problems that exclude children and young people with disabilities from physical activities and sports and opposite - phenomena leading to motivation and adherence;
- b) the principles of sport management – leading to involvement of youngsters with disability in active life in community.

We express our sincere thanks in advance for your willingness to seek information or inquiry, that is: students with disabilities, their families, PE teachers and coaches, and management in schools, sports clubs and local politics.

The data serve as a basis for the elaboration of a common manual, which will be available to all participants.

Project institutions and leading representatives responsible for the project:

- Emílova vzdelávaci, z.ú. – prof. PhDr. Hana Válková, CSc (project leader)
- Matej Bel University, Banská Bystrica Slovakia, Department of Physical Education and Sport – doc. Mgr. PhDr. Miroslav Sližik, PhD.
- Kazimierz Wielki University, Faculty of Health Sciences and Physical Education – Mgr. Adam Szulc, PhD. And Mgr. Bartłomiej Niespodziński PhD.
- Széchenyi István University of Győr, Faculty of Health and Sport Sciences - Department of Sport Science – Mgr. Tamás Kertész

This charter of credibility is valid for named persons **and their competent collaborators** representing the named institutions.

Mgr. Vojtěch Kocůrek
Project coordinator

2. Charakteristika účastníků - prieskum

<p>E-mail *</p> <p>Váš e-mail: _____</p>	<p>Type of disability - multianswer (typ postizení - více odpovědí)</p> <p>☐ Intellectual disability</p> <p>☐ Intellectual disability - DS</p> <p>☐ Intellectual disability - CP</p> <p>☐ Intellectual disability - AUT</p> <p>☐ Hearing impairment partial</p> <p>☐ Hearing impairment total</p> <p>☐ Visual impairment partial</p> <p>☐ Visual impairment total</p> <p>☐ Physical disability</p> <p>☐ Physical disability - CP</p> <p>☐ Physical disability - AMP</p> <p>☐ Physical disability - para/quadri</p> <p>☐ Physical disability - wheelchair</p> <p>☐ Jiné: _____</p>
<p>Sex (pohlaví)</p> <p>☐ Male (muž)</p> <p>☐ Female (žena)</p>	<p>Organized in sports club/group for person with disability (Organizován ve sportovním klubu/skupině pro osoby se zdravotním postižením)</p> <p>☐ Yes</p> <p>☐ No</p>
<p>Věk (age)</p> <p>Vaše odpověď _____</p>	<p>If Yes, the content (athletics, swimming etc.) and purpose/level of sport club (recreation, competition, top competition) Pokud ano, náplň (atletika, plavání atd.) a účel/úroveň sportovního klubu (rekreace, soutěž, vrcholová soutěž).</p> <p>Vaše odpověď _____</p>
<p>Origin town size (město původu - velikost)</p> <p>☐ city more than (více než) 50.000</p> <p>☐ 49.000 - 10.000</p> <p>☐ 9.000 - 2.000</p> <p>☐ Less than 2000 inhabitants (méně než 2000)</p>	<p>If Yes, Exercise frequency per week četnost sportovní aktivity</p> <p>☐ 1x / week (týden)</p> <p>☐ 2x / week (týden)</p> <p>☐ 3x / week (týden)</p> <p>☐ more</p> <p>☐ Jiné: _____</p>
<p>Level – content of education - multi answers (Stupeň – obsah vzdělání - více odpovědí)</p> <p>☐ Basic general (základní všeobecné)</p> <p>☐ Basic special (základní speciální)</p> <p>☐ Basic inclusive (základní inkluzivní)</p> <p>☐ Secondary special (střední speciální)</p> <p>☐ Secondary inclusive (střední inkluzivní)</p> <p>☐ Jiné: _____</p>	<p>State of living - multi answers (současný život - více odpovědí)</p> <p>☐ Family only (pouze v rodině)</p> <p>☐ Family + daily care / school (v rodině a v dením centru či škole)</p> <p>☐ Sheltered housing (chráněné bydlení)</p> <p>☐ Residential stay for a week or a fortnight (Residentní pobyt týdenní nebo čtrnáctidenní)</p> <p>☐ Year-round residential stay (residentní pobyt celoroční)</p> <p>☐ Work in sheltered accommodation (práce v chráněném provozu)</p> <p>☐ Jiné: _____</p>
<p>Social services around your location (sociální služby v okolí)</p> <p>☐ YES (ano)</p> <p>☐ NOT (ne)</p>	
<p>if Yes, specify (pokud ano, specifikujte)</p> <p>☐ Special centre (centrum speciální péče)</p> <p>☐ Sports club (sportovní klub)</p> <p>☐ Jiné: _____</p>	

If Yes, How many years? (jak dlouho?)

Vaše odpověď _____

If Yes, What was impulse to start? (Impuls v začátku?)

Vaše odpověď _____

If Yes, Do you perceive support/ter during your sports participation? (Máš okolo sebe podporu pro sportování?)

Vaše odpověď _____

If Yes, Do you feel benefits – due to your sports participation? (Cítíš nějaký přínos díky tvému sportování?)

Vaše odpověď _____

If Yes, What crucial problems do you perceive in your sport participation (in your territory) (Co cítíš jako největší problém pro tvoje zapojení do sportu?):

- Lack of information (nedostatek informací)
- Lack of sport clubs/centres for disabled //or inclusive (Nedostatek klubů či center pro osoby s postižením, nebo společných)
- Distance of sport clubs/centres for disabled //or inclusive (Vzdálenost klubů či center pro osoby s postižením, nebo společných)
- Transport for people with Dis (Doprava pro osoby s postižením)
- Lack of time (study, job) (Nedostatek času (práce, škola, studium))
- Lack of economy support (finance, tools, equipment) (nedostatečná ekonomická podpora (peníze, vybavení, pronájmy))
- Negative attitudes of public (Negativní postoje veřejnosti, z okolí)

If NOT, why you don't participate in regular physical activities (pokud ne, proč se neúčastníš pravidelné sportovní/pohybové činnosti?)

- Lack of information (Nedostatek informací)
- Lack of sport clubs/centres for disabled //or inclusive (Nedostatek klubů či center pro osoby s postižením, nebo společných)
- NO sport clubs/centres for disabled //or inclusive (Žádné kluby/centra pro osoby s postižením nebo společných)
- Lack of sport I would like to realize (Nedostatek klubů se sporty, které bych chtěl/a dělat)
- NO sport I would like to realize (Žádný ze sportů, které bych chtěl/a dělat)
- Distance of sport clubs/centres for disabled //or inclusive (Vzdálenost klubů či center pro osoby s postižením, nebo společných)
- Transport for people with Dis (Doprava pro osoby s postižením)
- Safety environment (Bezpečné prostředí)
- Lack of time (study, job) (Nedostatek času (práce, škola, studium))
- Lack of economy support (finance, tools, equipment) ((nedostatečná ekonomická podpora (peníze, vybavení, pronájmy)))
- Negative attitudes of public (Negativní postoje veřejnosti, z okolí)
- Jiné: _____

Please describe what you think is important for you to be able to participate in sports or physical activities. (Prosím, popiš co si myslíš, že je důležité, aby ses mohl/a účastnit sportu či pohybových aktivit.)

Vaše odpověď _____

If you want to, feedback your participation (pokud chceš, napiš zpětnou vazbu na workshop)

Vaše odpověď _____

3. Letáky partnerských seminárov

Letáky o seminároch boli dôležitou súčasťou riadenia projektu. Všeobecné zadanie projektu určilo zverejniť len logo projektu a daného partnera, kľúčové dátumy a programový rámec. Vedúci partnerských tímov mali voľnú ruku pri výbere obsahu, textu a grafickej úpravy. Spracovali ich sami alebo s ľuďmi, ktorí spravovali grafiku alebo propagáciu. Leták bol vždy zverejnený približne 14 dní pred podujatím a tesne pred podujatím bol doplnený podrobnejším programom. Podrobnejší program bol zaslaný e-mailom vedúcim partnerských tímov, zverejnený na webovej stránke projektu alebo vytlačený. Vedúci (bez titulov) pripravili a zodpovedali za ich formát tejto príručky:

Bydgoszcz - Adam Szulc

Győr - Tamás Kertész

Banská Bystrica - Miroslav Sližik

Brno - Vojtěch Kocůrek

3.1a Leták o seminári v Györi

- SZÉCHENYI EGYETEM**
9026 Győr, Egyetem tér 1.
- OLIMPIAI SPORTPARK GYŐR**
9025 Győr, Radnóti Miklós u. 46.
- Nemak Jégcsarnok**
9027 Győr, Nagysándor József u. 52.
- Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közéleti Terület**
9023 Győr, Herman Ottó u. 22.

emilova sportovní z.s. **SZÉCHENYI EGYETEM UNIVERSITY OF GYŐR**

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY

Visegrad Fund

EMPOWERMENT OF INCLUSIVE HEALTHY LIFESTYLE OF PERSONS WITH DISABILITIES THROUGH PHYSICAL ACTIVITY.

1st WORKSHOP

9 February - 10 February 2024
Hungary, Győr

GYŐR

3.1b Program seminára v Györi

SOK SZERTETETTEL KÖSZÖNTÖM projektpartnereinket, a győri workshopon! Nagy öröm számunkra, hogy a Széchenyi István Egyetem is csatlakozhatott a fogyatékosokkal élő személyek inkluzív, az egészséges életmód elősegítéséhez és erősítéséhez projekthez. A Sporttudományi Tanszék hallgatói az egyetemi közreműködés segítségével nemzetközi tapasztalatokat is szerezhettek a fogyatékkal élők inkluzív szabadidős fizikai aktivitásának támogatásáról. Acélhaték a közös sportolás és tudásmegosztás örömeit, fókuszba helyezve egy új téli sportágat a curlinget. Sikeres közös gondolkodást kívánok a résztvevőknek!

Prof. Dr. Székely Zoltán PhD.
egyetemi tanár, tanszékvezető
Széchenyi István Egyetem Egészség- és Sporttudományi Kar Sporttudományi Tanszék

IT IS WITH GREAT PLEASURE that I welcome our project partners to the Győr workshop! It is a great honour for us that Széchenyi István University could join the project on Inclusive Promoting and Strengthening Healthy Lifestyles of People with Disabilities. The students of the Department of Sports Science will be able to gain international experience in promoting inclusive leisure-time physical activity for people with disabilities through the university's involvement. They can experience the joy of playing sport and sharing knowledge together, with a focus on a new winter sport - curling. I wish all participants a successful shared experience.

Prof. Dr. Zsolt Székely PhD.
Professor, Head of Department
Széchenyi István University Faculty of Health and Sport Sciences Department of Sports Science

PRELIMINARY PROGRAMME

1. DAY | FRIDAY 09 FEBRUARY | OPENING DAY & SPORTS DAY I.

13.00 – 13.20 Opening Ceremony
Venue: Olympic Sports Park / auditorium 1st floor

13.30 - 14.15 From theory to practice - getting in the mood for ice sports
Venue: Olympic Sports Park / auditorium 1 floor

- What ice sports do we know - team work, delegations list them one by one, record on flip chart
- How can we group them? Individual delegation work, results recorded
- Possibilities and history of winter sports in Győr, PPT presentation by Győri ETO
- Hockey Club

14.15-14.30 break

14.30 – 15.00 Focus on Curling - rule presentation with board game
Venue: Olympic Sports Park / auditorium 1st floor
Each delegation will be given a curling board game where they can learn the basics of the game with the help of volunteers and partner players.

15.00 - 16.20 The next level - floor curling
Venue: Olympic Sports Park / auditorium 1st floor
Trying out indoor curling in a mini tournament

16.20-16.40 break

16.40 - 17.00 travel to the accompanying programme

16.40 - 17.00 travel to the accompanying programme

17.00 - 17.50 unveiling of the Dr. László Gönczöl memorial plaque
Venue: Dr. KovácsPál Library and Community Space Olympic History Exhibition
Programme:

- welcome speeches
- Viewing of the Olympic history exhibition
- Standing reception (coffee, refreshments, small cakes)

17.50 - Return journey OSP

18.30 – 19.15 Dinner
Venue: Olympic Sports Park

19.30 – 21.30 Optional Darts Tournament and discussion

Venue: Olympic Sports Park/ VIP room
Programme:

- Voluntary participation in the darts tournament according to prearranged rules
- What do you see in it?

Interpretative framework of two recreational games
Discussion

2. DAY | SATURDAY 10 FEBRUARY | SPORTS DAY II.

8.00 - 8.40 breakfast
Venue: Olympic Sports Park

8.50 buses leaving to the NEMAK ice rink (more buses available upon request)

9.15 - 11.30 Curling and ice programmes

Venue: Győr Ice Sports Centre / NEMAK ice rink
Programme:

- trying curling on ice,
- parahockey demonstration
- ice skating
- workshop closing

11.30 pizza lunch

12.00 return journey, picking up the cold packs

3.2a Leták z workshopu v Bydgoszczi

Directions to?

Education Center for Physical Culture and Sports (Centrum Edukacji, Kultury Fizycznej i Sportu)
Sportowa 2 Street (but, entrance from Skłodowska-Curie Street)

Faculty of Geographical Sciences (Wydział Nauk Geograficznych)
Kościeleckich Square 8

Kazimierz Wielki University (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)
Chodkiewicza 30 Street

2nd WORKSHOP

BYDGOSZCZ
26-27.04.2024

Sports of the Blind

Empowerment of inclusive healthy life style of persons with disability through physical activity

3.2b Program seminára v Bydgoszczi

2nd Workshop „Sports of the Blind”

Programme:

1. FRIDAY, 26th APRIL

8:30 – 11:00 „Blind Tennis” Workshop
Venue: „Zawisza” Sports Park – Tennis Hall; Gdańska 163 street, Bydgoszcz

Programme:
welcoming the workshop participants, tennis workshops for the Blind

11:30 – 13:30 Disabled Sports Competition
Venue: Education Center for Physical Culture and Sports, Kazimierz Wielki University; Sportowa 2 street, Bydgoszcz

Programme:
Games and sports activities for young people with various types of disabilities from Bydgoszcz, the Czech Republic, Slovakia and Hungary.

13:30 – 15:00 Break and lunch at „Zawisza Hotel”
Gdańska 163 street, Bydgoszcz

15:30 – 17:00 Meeting “What can be improved in the organization of sports and physical activity of people with disabilities in Bydgoszcz and the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship?”
Venue: Main Library of Kazimierz Wielki University; Karola Szymanowskiego 3street, Bydgoszcz

Programme:
Discussion about successes and problems of sport for people with disabilities in Bydgoszcz vs. sport and physical activity for people with disabilities in Brno, Győr, Banská Bystrica.

The meeting will be attended by representatives of the Kazimierz Wielki University, Kuyavian-Pomeranian Voivodeship and the representatives of the President of Bydgoszcz, presidents of sports clubs for the disabled and directors of schools for children with disabilities from Bydgoszcz.

A visit to the speedway stadium “Polonia” Bydgoszcz for youth guests from Visegrad Countries (Sportowa 2 street) and visit on Exhibition of Polish Olympic Sport (Szymanowskiego 3 street).

18:20 – 20:00 Cruise on cruise ship – trip around Bydgoszcz

20:00 – Dinner at „Zawisza Hotel” Gdańska 163 street, Bydgoszcz

2. SATURDAY, 27th APRIL

8:30 – 11:00 “Sports of the Blind” Workshop
Venue: Campus of Kazimierz Wielki University, Chodkiewicza 30street

Programme:
Goalball - team game for the Blind
Showdown – table tennis for Blind
Electronic shooting for the Blind

11:30 – Lunch at „Zawisza” Hotel Gdańska 163 street, Bydgoszcz

12:00 End of Workshop “Sports of the Blind”

3.3a Leták z workshopu v Banskej Bystrici

International Visegrad project – Empowerment of inclusive healthy lifestyle of persons with disabilities through physical activity.

• Visegrad Fund

Date: 19. – 21. 06. 2024

3rd WORKSHOP

„Sport is the easiest and the most beautiful way to inclusion“

Place: Faculty of Sports Science and Health, Matej Bel University, Banská Bystrica
Accommodation: HOTEL DIXON**** Banská Bystrica

Invitation Bulletin

We are very pleased to invite you to the third workshop of International Visegrad project Empowerment of inclusive healthy lifestyle of persons with disabilities through physical activity, which will take place at the Faculty of Sports Science and Health Matej Bel University in Banská Bystrica, Slovakia.

Main organizer: UMB
Co-organizers: Special Olympics Slovakia
Workshop partners: STRABAG, PROMO DESIGN, etc.

3rd WORKSHOP

1 Matej Bel University Athletic Stadium

2 Faculty Laboratory and Fitness centre

Friday 21.06.2024 - Daily schedule:

- 07:00 – 07:45 Breakfast time /Hotel Dixon/
- 08:00 – Departure from the Hotel Dixon by walking to the Faculty main building
- 08:30 – 09:30 Martial Arts & Psychomotors activities* /Faculty Sport Hall/
- 09:30 – 09:45 Coffee break
- 09:45 – 11:00 Water funny Games & Activities* /Faculty Swimming pool/
- 11:30 – 12:00 Transfer by walking to the Hotel Dixon
- 12:00 – Rooms Check out
- 12:15 – 12:45 Lunch time /Hotel Dixon/
- 13:00 – End of the workshop – Farewell time

*Please remember to bring sports and pool clothes with you

• Visegrad Fund

Program Schedule

Wednesday 19.06.2024 - Arrival Schedule
(...accommodation Check in and dinner – Hotel Dixon)

- 15:25 – arrival CZECH Team /at the Train station -> transfer to the Hotel Dixon/
- 18:00 – 19:00 – arrival HUNGARIAN Team /by Bus at the Hotel Dixon/
- 19:00 – Dinner for Hungarian and Czech team /Hotel Dixon/
- 01:30 a.m. (20.06.) – arrival POLISH team /by Car at the Hotel Dixon/

Thursday 20.06.2024 - Daily schedule:

- 07:00 – 07:45 Breakfast time /Hotel Dixon/
- 08:00 – Departure from the Hotel Dixon by walking to the Stadium
- 08:30 – 08:45 Opening Ceremony of Slovak national championship of Special Olympics in Athletics 2024 /UMB Athletic Stadium/
- 09:00 – 12:00 Morning competition programme /UMB Athletic Stadium/
- 12:00 – 13:00 Lunch time /University dining hall/
- 13:00 – 15:30 Afternoon competition programme /UMB Athletic Stadium/
- 15:30 – 16:00 Medal awards ceremony /UMB Athletic Stadium/
- 16:00 – 16:30 Coffee break /Faculty laboratory and fitness centre/
- 16:30 – 17:00 Workshop opening ceremony /Faculty laboratory and fitness centre/
- 17:00 – 17:30 Presentation of SO Slovakia /Faculty laboratory and fitness centre/
- 17:30 – 18:00 Body composition testing & Agility fun /Faculty laboratory and fitness centre/
- 18:15 – 18:30 Transfer by walking to the Hotel Dixon
- 19:00 – Dinner time /Hotel Dixon/
- 20:00 – 21:00 Evening Funny Games „Everyone is different Everyone is equal“ /Hotel Dixon/

• Visegrad Fund

3rd WORKSHOP

2 Faculty of Sports Science and Health Sport Hall

3 Faculty of Sports Science and Health Swimming pool

HOTEL DIXON****
DIXON Resort****
Švermova 32,
974 04 Banská Bystrica
Slovensko

We are looking forward to new experiences and to welcome you soon in Slovakia.

• Visegrad Fund

3.3b Program workshopu v Banskej Bystrici

Matej Bel University in Banská Bystrica
FACULTY OF SPORTS SCIENCE AND HEALTH
Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica, Slovakia www.ftvsz.umb.sk

International Visegrad project - Empowerment of inclusive healthy lifestyle of persons
with disabilities through physical activity

3rd WORKSHOP

„Sport is the easiest and the most beautiful way to inclusion“

1st Invitation Bulletin

We are very pleased to invite you to the third workshop of International Visegrad project Empowerment of inclusive healthy lifestyle of persons with disabilities through physical activity, which will take place at the Faculty of Sports Science and Health Matej Bel University in Banská Bystrica, Slovakia.

Date: 19. – 21. 06. 2024

Place: Faculty of Sports Science and Health, Matej Bel University, Banská Bystrica
<https://www.ftvsz.umb.sk/kontakt/adresa-a-fakturacne-udaje.html>

Accommodation:

<https://www.umb.sk/student/sprava-ucelovych-zariadeni-umb/studentske-domovy/sd3-tajovskeho-51/>

General program:

Wednesday 19.06.2024 (17:00 – 19:00) - arrival, accommodation and dinner for participants

Thursday 20.06.2024 - daily schedule:

- 07:00 – 08:00 Breakfast time
- 08:30 – 08:45 Opening Ceremony of Slovak national championship of Special Olympics in Athletics 2024
- 09:00 – 12:00 Morning competition programme
- 12:00 – 13:00 Lunch time
- 13:00 – 15:00 Afternoon morning competition programme
- 15:00 – 16:00 Medal awards ceremony
- 16:30 – 17:30 Workshop opening ceremony
- 18:00 – 19:00 Dinner time
- 19:30 – 20:30 Evening programme

telefón: 048/446 7530

e-mail: jaroslav.kompan@umb.sk

www.ftvsz.umb.sk

Matej Bel University in Banská Bystrica
FACULTY OF SPORTS SCIENCE AND HEALTH
Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica, Slovakia www.ftvsz.umb.sk

Friday 21.06.2024 - daily schedule:

- 07:00 – 08:00 Breakfast time
- 09:00 – 11:00 Workshop activities programme
- 12:00 – 13:00 Lunch time
- 13:00 – End of the workshop

Contact person: Miroslav Sližik

web site: <https://www.ftvsz.umb.sk/mslizik/>

e-mail: miroslav.slizik@umb.sk

phone & whatsapp: +421 903 614 429

After we receive your Team lists we will send you a more detailed program. We are looking forward to new experiences together and to meeting you soon in Banská Bystrica, Slovakia.

Banská Bystrica 29.5.2024

Best regards from Slovakia

doc. Mgr. PhDr. Miroslav Sližik, Ph.D.
FTVSZ Matej Bel University
Banská Bystrica

telefón: 048/446 7530

e-mail: jaroslav.kompan@umb.sk

www.ftvsz.umb.sk

3.4. Leták + program závěrečné konference v Brně

Project Conference

EMPOWERMENT OF INCLUSIVE HEALTHY LIFESTYLE OF PERSONS WITH DISABILITIES THROUGH PHYSICAL ACTIVITY

Organizer:
 emilova
vzdělávací, z.ú.

Date:
11. - 13. October 2024

Location:
Brno, Czech Republic

Co-financed:
• Visegrad Fund

Project partners:
 UNIwersytet
KAZIMIERZA WIELKIEGO
W BYDGOSZCZY
 SZÉCHENYI
EGYETEM
UNIVERSITY OF CHIK

Program of stay

Friday 11.10
until 19:00 Arrivals
20:00 Dinner in place of stay

Saturday 12.10
until 8:30 Breakfast
9:00 - 12:00 Morning program in EPRIN conference room
12:00 - 13:30 Lunch
13:30 - 14:00 Project interviews
14:00 - 15:30 Afternoon program in EPRIN conference room
15:30 - 16:00 Coffee break
16:00 - 17:00 Conclusion of project EPRIN conference room
18:00 - 20:30 Tour de Brno old town
20:30 Dinner in the city and free program

Sunday 13.10
Morning Breakfast and departures

Friday dinner & Saturday lunch Look at menu www.carusofood.cz/en/

Conference

Project introduction, report, overview

- List of partners
- Project annotation
- What, why and how

Introduction to the partners environment

- Difficulty of the situation and level of support
- Demand and availability of sports activities for people with disabilities
- Management of sports / educational events (including university levels)
- Your personal experience with physical activities or disabled sports

Workshops summary

- Decision-making process
- Background of management
- Feedback

Overall conclusion

Accommodation

Hotel Palacký

- Kolejní 2905/2, 612 00 Brno
- www.hotel-palacky.cz
- free wifi
- breakfast 7:00 - 9:30
- check-in after 14:00, check-out until 10:00

Rooms

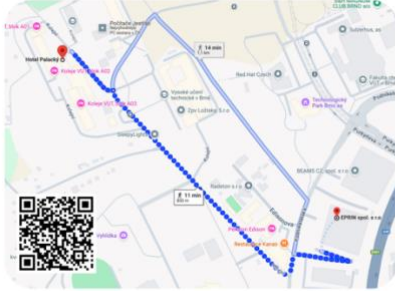
Breakfast - Caffé bar Piccolo

From hotel to nearest tram (no.12)

From hotel to EPRIN (conference)

Directions

Brno city

4. Dochádzkový list + deklarácia GDPR

By signing the attendance list you agree to the use of photographs taken during this event for unlimited media promotion of the project number 22320184.

ATTENDANCE LIST

Project number	22320184
Project name	Empowerment of inclusive healthy lifestyle of persons with disabilities through physical activity.
Project activity	Project conference
Term	11.-13. October 2024
Place	Brno, Czech Republic

GDPR declaration

By signing this declaration, I consent that video(s) and/or photo(s) are taken of me during the event/meeting and used in project 22320184 communication activities. I consent that my name and contact details are published in the list of participants of the event/meeting and

	Full Name	Organization	Signature
1.	Hana Válková	Emilova vzdelávaci, z.ú.	
2.	Vojtěch Kocůrek	Emilova vzdelávaci, z.ú.	
3.	Zuzana Buroňová	Emilova vzdelávaci, z.ú.	
4.	Pavel Zbožínek	Emilova vzdelávaci, z.ú.	
5.	Kamila Zouharová	Emilova vzdelávaci, z.ú.	
6.	Adam Szulc	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	
7.	Bartłomiej Niespodziński	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	
8.	Miroslav Sližik	Matej Bel University – Faculty of Sports Science and Health	
9.	Nikoleta Kušnírová	Matej Bel University – Faculty of Sports Science and Health	

5. Vzor vyhlásenia dobrovoľníka

LOGO podujatia

VYHLÁSENIE DOBROVOĽNÍKA

MIESTO PODUJATIA

DÁTUM PODUJATIA

CELÉ MENO DOBROVOĽNÍKA:

Vyhlasujem, že som sa na podujatie prihlásil(a) dobrovoľne a budem dodržiavať nasledujúce pokyny:

1. Štatút dobrovoľníka EÚ: t. j. bez finančnej odmeny, obedy sú hradené, 1 dobrovoľnícke tričko a účastnícky certifikát, voľný vstup na všetky športy a ďalšie podujatia organizované v rámci **EVENTY**.
2. Štatút dobrovoľníka na **podujatí** si vyžaduje nasledujúce podmienky, ktoré budem dodržiavať:
 - a. Zachovanie dôvernosti osobných údajov, osobnej histórie, diagnóz alebo špecifického správania športovcov s daným typom postihnutia.
 - b. Dodržiavanie zákazu požívania alkoholických nápojov, návykových látok a fajčenia v priestoroch **podujatia**, s výnimkou priestorov na to určených.
 - c. Dodržiavanie bezpečnostných predpisov formulovaných vo vnútorných predpisoch zariadení, v ktorých sa **PODUJATIE** koná.
 - d. Vylúčenie iniciovania alebo rozvíjania rozhovorov a správania s podtextom rasovej, etnickej, náboženskej alebo národnostnej averzie.
 - e. Zabezpečenie poistenia osôb pre prípad úrazu, straty majetku alebo spôsobenia škody.
3. O koncepcii **EVENT** som sa informoval prostredníctvom priloženej príručky a preštudovaním webovej stránky **EVENT**
4. Informovali ma o koncepcii **EVENT** z hľadiska konkrétnych údajov a miesta, konkrétne:
 - a. Spôsob komunikácie so športovcami s mentálnym, zrakovým, sluchovým a telesným postihnutím s dôrazom na ich ľudskú dôstojnosť a rešpektovanie statusu športovca.
 - b. Rozloženie priestorov na ubytovanie, stravovanie a rozloženie priestorov na jednotlivé aktivity programu, napr. dennú prevádzku, šport a doplnkovú činnosť.
 - c. Umiestnenie dôležitých bodov daného športoviska alebo oddielu, ako je napríklad zvolávacie miesto, umiestnenie informačných tabúľ, zdravotná služba, hygienické miesto (dezinfekcia), miesta na výdaj pitnej vody a obeda, časy výdaja obeda, dopravné miesta a parkovisko.
 - d. Znalosť platných hygienických predpisov, ktoré budem rešpektovať a kontrolovať ich dodržiavanie v rámci svojej dobrovoľníckej pozície.

- e. Znalosť umiestnenia zdravotníckej služby v priestoroch mojej pozície, ktorá mi bola pridelená.
 - f. Znalosť dôležitých telefónnych čísel:
 - i. Všeobecná tiesňová služba 112
 - ii. 158 polícia
 - iii. 155 sanitiek
 - iv. 150 hasičov
5. Bol(a) som informovaný(á) o povinnostiach na pridelennej pozícii a budem ich plniť:
- a. Určené obdobie mojej služby určuje športový riaditeľ, riaditeľ oddielu alebo manažér dobrovoľníkov.
 - b. Rešpektujem pokyny športového riaditeľa alebo úseku, ku ktorému som bol pridelený.
 - c. V prípade ukončenia mojej činnosti sa hlásim športovému riaditeľovi alebo oddielu na ďalšie pridelenie.
 - d. Dodržiavam povinnosť nosiť (a mať na očiach) svoju akreditačnú kartu po celý čas činnosti na podujatí.
 - e. Dodržiavam povinnosť nosiť tričko alebo iné označenie dobrovoľníka počas celej doby činnosti na podujatí.
 - f. Dodržiavam povinnosť uložiť si vlastné veci na miesto určené pre dobrovoľníkov, pretože organizátor nemôže niesť zodpovednosť za veci ponechané na iných miestach.
6. Som informovaný (a rešpektujem) nariadenie GDPR podľa svojej osobnosti a podľa účastníkov so zdravotným postihnutím.
7. Uvedomujem si, že dobrovoľník pomáha, radí, povzbudzuje, vytvára príjemnú atmosféru a dobré meno podujatia, mesta Brna, Emilových orgaizácií alebo partnerskej inštitúcie.

Dobrovoľník nezabezpečuje prácu vedúcich alebo trénerov zúčastnených delegácií.

VOPRED ĎAKUJEM

Školenie/vzdelávací kurz/ uskutočnili:

Meno

Dátum

podpis

7a Akreditační karta - předná strana

7b Akreditační karta - zadná strana

8. Potvrdenie o účasti

 CERTIFICATE
awarded to
JMÉNO PŘÍJMENÍ
for successful participation in the
PROJECT CONFERENCE
organized by Emilova vzdělávaci, z.ú. within the project no. 22320184
„Empowerment of inclusive healthy life style of persons with disability
through physical activity“ in Brno, Czech Republic.
Conference was held: 11th – 13th October, 2024
Project is co-funded by
• Visegrad Fund
Project partners:

Prof. PhDr. Hana Váilková, CSc. Chairwoman of the Emilova vzdělávaci, z.ú.
Mgr. Vojtěch Kocůrek Vice-chairman of the Emilova vzdělávaci, z.ú.
Bc. Zuzana Buroňová Member of the Board of the Emilova vzdělávaci, z.ú.

International Visegrad project - Empowerment of inclusive healthy lifestyle of persons with disabilities through physical activity. • Visegrad Fund

„Sport is the easiest and the most beautiful way to inclusion“

Date: 19. – 21. 06. 2024

3rd WORKSHOP

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

Assoc. prof. Msc. Dr. Miroslav Šlišk, Ph.D.
1938 Matyášek University Basinská Štefánik

DOBROVOĽNÍK
Špeciálnych olympiád Slovensko
Special Olympics Slovakia
VOLUNTEER

Svet vnímame inak,
ale túžbu víťaziť
máme rovnakú.

We see the world differently,
but we have
the same desire to win.

ĎAKUJEME

DEKLARÁCIA INKLÚZIE | **SPREAD THE WORD INCLUSION**

POTVRDENIE/ CONFIRMATION

pracoval/a ako dobrovoľník pre Špeciálne olympiády Slovensko
participated as a volunteer for Special Olympics Slovakia

Podporované:
Supported by:

 MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Dominika Nestarcová
prezidentka
President
Special Olympics Slovakia

Eva Gažová
národná riaditeľka
National Director
Special Olympics Slovakia

9. Program vedeckej konferencie v Bydgoszczi

K správe Adama Szulca

Konferencia - téma: Čo možno zlepšiť v organizácii športových a pohybových aktivít osôb so zdravotným postihnutím v Bydhošti a v Kujavsko-Pomoranskom vojvodstve?

Úradné listy o **čestnej záštite** primátora mesta Bydgoszcz, ministra zahraničných vecí Kujavsko-pomorského vojvodstva, prorektora Univerzity Kazimierza Veľkého v Bydgoszczi p. Mareka Macka Vojvodu Kujavsko-pomorského p. Michala Sztybla

Miesto konania: Karola Szymanowskiego 3, Bydgoszcz

Jazyk: , dve obrazovky pre ppt prezentáciu, osobný tlmočník

Účastníci: Na stretnutí sa zúčastnili zástupcovia Univerzity Kazimierza Veľkého, Kujavsko-pomorského vojvodstva a prezident mesta Bydgoszcz, zástupcovia športových klubov pre zdravotne postihnutých a riaditelia škôl pre deti so zdravotným postihnutím z regiónu Bydgoszcz a účastníci projektu V4 EMPIH z Bydgoszcz, Györu, Banskej Bystrice a Brna.

Obsah: Šport a pohybová aktivita pre osoby so zdravotným postihnutím v Brne, Györi a Banskej Bystrici.

- Partneri z CZ, SK a HU predstavili situáciu týkajúcu sa športu a pohybovej aktivity detí a mládeže v ich mestách a na univerzitách v HU, CZ a SK.
- Adam Szulc predstavil aktivity Univerzity Kazimierza Veľkého na podporu študentov so zdravotným postihnutím a jej spoluprácu s Poľským športovým zväzom nepočujúcich.
- Paweł Bednarski predniesol správu o počte detí a mládeže so zdravotným postihnutím v Kujavsko-pomoranskom vojvodstve, o druhoch zdravotného postihnutia vyskytujúcich sa vo vojvodstve a o aktivitách zameraných na zlepšenie vzdelávania a fyzickej aktivity detí so zdravotným postihnutím.
- Riaditelia škôl pre deti so zdravotným postihnutím diskutovali o aktivitách, ktoré vykonávajú vo svojich školách v oblasti športu a telesnej aktivity.
- Učítelia a pedagógovia z praxe prezentovali svoje príspevky a situáciu v lokalitách a obciach.

Diskusia a záver: stretnutie o účasti detí a mládeže so zdravotným postihnutím navštevujúcich špeciálne školy v Bydgoszczi na športe a pohybových aktivitách. Pri realizácii pohybových aktivít a športu je dôležitý aj rozvoj občianskej spoločnosti a spolupráca s mimovládnyimi organizáciami a boj proti závislostiam. Komunikácia vychádzala z osobných skúseností z praxe. Plodná a produktívna diskusia.

Nakoniec, možno na ďalších stretnutiach, by malo byť potrebné získať odpoveď na to, ako by sa mal riadiť šport v Bydgoszczi pre ľudí s postihnutím, aby bola zabezpečená kontinuita účasti čo najväčšieho počtu absolventov škôl pre ľudí s postihnutím na športe a pohybových aktivitách, a ako možno využiť infraštruktúru Bydgoszczských škôl, mesta, športových klubov a Univerzity Kazimierza Veľkého na boj proti *sedavému spôsobu života ľudí s postihnutím*. Ako získať finančné prostriedky na tento účel?

Prednášajúci pomenovali kľúčové problémy v regióne, v krajinách V4: nedostatok informácií pre rodiny aj kluby - uvedomiť si možnosť a podmienky na začatie podnikania, väčší záujem zodpovedných orgánov o reprezentačný šport ako o rekreačný, zatiaľ čo

medzi jednotlivcami je väčší záujem o rekreačný šport v rámci rodiny alebo priateľov, podpora pohybových aktivít a športu je závislá od rodičov, učiteľov a špeciálnych pedagógov v školách, vstup do bežných klubov sa javí ako možná cesta.

Prínos konferencie: prvá spoločná konferencia tohto typu v regióne. Záujem o jej pokračovanie v nasledujúcich rokoch.

10. Osobné vyjadrenie k workshopu v Banskej Bystrici

Autor: Mgr: Hana Kratochvílová, trénerka klubu SO CZ, matka chlapca s postihnutím

Streda, 19.6.2024

Delegáciu tvorili zástupcovia klubu SO z Prahy, rodinný pár z Mladej Boleslavi a garantka projektu z Olomouca (Hana Válková). Už dávnejšie sa táto skupina, ktorá sa nikdy spoločne nestretla, dohodla na spoločnom spojení cez Olomouc a Vrútky. Vo Vrútkach sa uskutočnilo spoločné stretnutie a skupina postupovala ako celok, ale so slobodným rozhodovaním. Príjemné prekvapenie v BB na stanici - garantovaný odchod Mirom priamo do hotela. Tu stretnutie s delegáciou z Maďarska, možnosť prejsť sa po námestí v BB. Večer - základné stretnutie účastníkov projektu.

Štvrtok, 20.6.

Po výborných raňajkách formou švédskych stolov sa spoločne presunieme na štadión Fakulty športu UMB za účasti všetkých našich členov v SO SR. Postrehy: Robia to inak, len podľa veku, hneď finále. Dobré medailové umiestnenie našej delegácie: 50 m, 200, 400, vrh guľou, štafeta 4x100. Hry boli dobre zorganizované, jeden dobrovoľník nám bol "po ruke" ako zahraničnej delegácii.

Maďari nesúťažili, ale zúčastnili sa ako dobrovoľníci (hrabanie piesku, nosenie vody, výsledky atď.) - dostali certifikáty dobrovoľníkov. Poliaci boli po zdĺhavom príchode unavení - vzdali to a zúčastnili sa len na vlastnom EMPIH. Obed vo fakultnej jedálni - dostupný pešo, aj keď do kopca a po schodoch ako do veže. Drobné zmeny v súťažnom programe, napr. čo sa týka času dlhých behov po obede, čo sa našej atlétke na 400 m vypomstilo/nevyplatilo. Nebol však žiadny problém, zdravotná služba fungovala.

Po súťažiach: špeciálna časť s EMPIH - to všetko v budove novovzniknutej Fakulty športu UMB. Otvorenie s VIP osobnosťami, bohatým občerstvením a prednáškou Dr. Gažovej o zaradení SO do systému podpory športu v rámci MŠVVaŠ SR. Prechádzajú systémom špeciálnych škôl - v rámci inklúzie však očakávajú ich zrušenie. Stalo sa tak aj v Českej republike.

Piatok 21.6.

V piatok v telocvični ukážka tréningu bojových športov, Potom kúpanie a odchod domov do hotela.

Druhý deň sme boli v telocvični, vyskúšali sme si základy tréningu bojových umení, vzájomnú masáž v rámci hry "veľká pizza" od športovcov, potom základy plávania a odchod do hotela. Po obede odchod domov.

Vtip z cesty späť: na stanici vo Vrútkach nás stretol mladý pán - karatista, boxer. Keď uvidel naše SO trička - začal sa vypytovať. Športovci sa pochválili svojimi výkonmi a medailami. Bol nadšený a práve im dal zvyšné eurá (35), aby mohli ísť osláviť svoj úspech. Dozvedeli sme sa, že je z Olomouca. Sľúbil, že sa príde s rodinou pozrieť na ATL Czech Open.

Poznámka: Chce niekto spochybníť začlenenie do voľnočasových aktivít?

11. Úryvky zo záverečného záznamu konferencie

Úryvky zo zvukového záznamu diskusie počas záverečnej konferencie v Brne

Prečo fragmenty? Zámerom bolo vyhotoviť zvukový záznam diskusie zo záverečnej konferencie v Brne, aby bolo možné interpretovať spontánne myšlienky účastníkov bez povinnosti akademického písomného prejavu. Formulovali sa tematické celky diskusie. Nahrávka sa robila mobilným telefónom, účastníci sedeli voľne okolo stola a naozaj diskutovali (skákali si aj do reči). Diskusia bola tolerantná v jazykoch (okrem oficiálnej angličtiny aj úryvky v češtine, poľštine a slovenčine, čo prispelo k porozumeniu).

Z nahrávky bol urobený písomný prepis a teraz sa ukázalo, aké ťažké, takmer neriešiteľné je dešifrovanie, takže nebolo možné vytvoriť súvislé rozprávanie, preto tie fragmenty. Fragmenty boli odovzdané účastníkom na vyjadrenie súhlasu so znením, t. j. súhlasili.

Zároveň tu formulujeme odporúčania pre riadenie.

1. Na nahrávanie sa musí používať vhodná technológia; nahrávanie z mobilného telefónu nestačí.
2. Diskutujúci by mali mať optimálnu a rovnakú vzdialenosť od nahrávacieho zariadenia.
3. Rečník oznámi svoje meno (identifikáciu) a má priestor na súvislú reč; neskáče do reči. Diskusia - opäť oznámenie mena a priestor na súvislý prejav, vrátane napr. zmeny jazyka.
4. Prepis zvuku, opäť s profesionálnou technológiou, teraz so službou AI.

Spôsob, ako byť partnerom

Adam: O tento šport sa zaujímam už takmer 10 rokov, a keď ste ma (Hana) vyzvali, aby som sa o ňom podelil s ostatnými, súhlasil som s účasťou na projekte. Dalo mi to príležitosť spolupracovať s našimi školami pre rôzne druhy postihnutia, univerzitou a regionálnymi úradmi. Zorganizovali sme stretnutie v Bydgoszczy s mnohými autoritami v tejto oblasti.

Kolegyňa Nikolety Miro - o ňom: Adam sa najprv venoval najmä spolupráci so športovými zariadeniami pre nepočujúcich, nie pre ľudí so špeciálnymi potrebami. Tak si myslel, že je to v poriadku, aby sa do projektu zapojili aj niektorí žiaci zo špeciálnych škôl. Takže sa rozšíri a osloví, rozšíri svoje spojenie nielen pre športovcov, ako sú špeciálni olympionici, ale aj s deťmi, študentmi a tínedžermi s iným postihnutím. Bola to dobrá príležitosť a povedzme, že aj dopad, hlavný dôvod pre nás. Je to skvelé, vďaka.

Tamás: Myslím si, že som bol vo výnimočnom postavení, pretože som zastupoval univerzitu, mesto a šport zdravotne postihnutých v regióne. Predtým som pôsobil na univerzite, pracoval som pre mesto Győr a môj mentor - Dr. László Gönczöl bol profesorom. Žiaľ, počas Covidu 19 zomrel. Jeho pamiatku sme si uctili na seminári v Györi. Zachoval som a pokračoval v jeho práci a duchu, pokračoval som v každodennej praxi. Pracoval som s postihnutými deťmi v rôznych školách. Teraz som jedným z vedúcich školských koordinátorov a pozvanie bolo v porovnaní s inými tímami jednoduchšie a rýchlejšie. Podľa môjho názoru bol projekt užitočný a prebehol dobre. Stretol som sa so špeciálnymi kolegami, veľa som sa od nich naučil a hlbšie som pochopil "osvedčené postupy" pre jednotlivé typy postihnutia.

Zmenu termínu som namiesto Mira prevzal ja, pretože bol zaneprázdnený reorganizáciou univerzity. Pôvodnou témou boli zimné športy a v Maďarsku nie je dostatok snehu a zimných športov. Spolupracujeme s univerzitným hokejovým klubom v rámci

univerzitého kurzu aj inak. Spoločne propagujeme univerzitný curling a ja som mal nápad prijať curlingový program pre ľudí s postihnutím: zameraný na stôl, podlahu a ľad. Plus parahokej, čo je pre mňa veľká výzva.

Myslím si, že bezpečnosť je pre naše deti jedným z najdôležitejších faktorov, preto som pri navrhovaní miest a prvkov programu dbala na ňu a infraštruktúra mesta Győr veľmi dobre podporila moju myšlienku a získala som potrebnú podporu od Széchenyiho univerzity, škôl a kolegov. Osobitne ďakujem vedeniu projektu za ústretový prístup a dôveru, ktorú nám prejavilo pri organizovaní prvého workshopu.

Verím a mám skúsenosti, že vo svete ľudí so zdravotným postihnutím môže byť šport a kultúra spojivom, ktoré spája zainteresovaných ľudí a väčšinu komunity.

Cítil som sa šťastný, pretože počas celého projektu som cítil veľkú otvorenosť v myšliach a srdciach účastníkov.

Vojtěch: Napríklad, keď organizujeme Európske hry, nehovoríme, že je to športové podujatie, je to ako festival. *Profesor:* Šport a kultúra - to je stretnutie, nie majstrovstvá, typická kombinácia pre voľnočasové a dokonca súťažné aktivity. Podľa osobných skúseností je to inkluzívna myšlienka, hlavná myšlienka tohto projektu. Vďaka tomuto prístupu sa dotýkame bežných ľudí, dotýkame sa situácií s humorom.

Adam, Bartek: Rozmýšľame, ako zorganizovať väčšie podujatie pre školy so špeciálnymi potrebami v Bydhošti (asi osem miest, osem škôl). Všetky z nich majú vôľu zúčastniť sa a my musíme premýšľať o tom, ako sa nám podarí zapojiť všetkých bez ohľadu na ich postihnutie. Prvýkrát sa podarilo zhromaždiť viac ako 100 detí. Upútali sme pozornosť mestských orgánov, kde sa chce zapojiť aj prezident, a oni nám pomohli. Zorganizované podujatie bolo spúšťačom pozornosti mestského úradu smerom k deťom a športu so zdravotným postihnutím. Bolo to po prvýkrát pre Adamcovo poznanie, že úrady nášho regiónu majú takéto aktivity, keď sa do takejto veci zapojil celý región: mestský úrad, verejnosť, univerzita, športové kluby, špeciálne školy. Bola to hlavne iniciatíva zo strany škôl, aby sa urobila nejaká športová aktivita pre deti, pretože nemajú veľa pomoci a vedomostí na poskytovanie rekreačných foriem pohybových aktivít. Ako viete, problém je dať dokopy zrakovo postihnuté, nepočujúce deti s ostatnými, väčšinou sú oddelené, organizujú si podujatia samostatne. A to je problém s financovaním. Ale vo všeobecnosti je problémom financovanie športu pre zdravotne postihnutých.

Financovanie

Adam, Bartek: Financovanie športu zdravotne postihnutých je problémom pre športové kluby všeobecne, nielen pre šport zdravotne postihnutých. Financie sú zložité, pochádzajú z mestskej samosprávy, škôl, štátneho rozpočtu, ale peňazí je málo, a ak sú, tak len na niektoré medzinárodné aktivity. Interné aktivity každej školy v podstate vychádzajú z podobných problémov s financovaním.

{Diskusia všetkých partnerov o reálnych rozpočtoch v krajinách a mestách vrátane seminárov v našich mestách - eurá, forinty, zloté, české koruny.}

Vojtěch: Ak chcem získať peniaze na povedzme rozvoj nášho klubu, musím požiadať a rozvinúť sieť sponzorov súkromného sektora. Viem, že v brnenskom športe napríklad existuje športový klub nevidiacich futbalistov a tí sú financovaní v podstate len z peňazí súkromného sektora a majú akože naozaj veľký rozpočet, pretože dokážu predávať svoje

poznatky, viete propagovať sponzorov a futbal nevidiacich je naozaj zaujímavý, proste vyššia úroveň.

Hana: A čo rekreačná úroveň, malé kluby, účasť na festivaloch, hrách, nie majstrovstvách športových federácií je povolená len pre ne. Musia si ju zaplatiť rodiny. Vrcholové výkony, pohybové aktivity pre zdravie a pri kultúrnych stretnutiach sa všetky aktivity začínajú od začiatku, nie od vrchu, je tu priestor aj na adekvátnu inklúziu. To je moja filozofia: podporovať deti, mládež a začiatočníkov (aj po zranení), neregistrovaných, a Národná športová agentúra do tejto sféry neinvestuje, len pre vrchol. A vzdelávanie pre školy, nie pre voľný čas školákov. V tom vidím hlavný problém.

Vojtěch: Keď sme prvýkrát organizovali tieto zimné hry v juhočeskej časti našej republiky, mali sme šťastie, že sme dostali grant z Vyšehradského fondu. Bolo možné zabezpečiť osvetu, ak sa podarí, aby sme boli podporení ešte raz, potom obrovský dopad v médiách, televízii; je dôležité, aby bol projekt viditeľný a aby sme nestáli mimo.

A späť - viac príležitostí na financovanie: čoraz viac mladých ľudí sa snaží pracovať v športových oblastiach, kde sa dajú nájsť peniaze - prečo? Pretože na vrchole môžete nájsť peniaze, ale v podobe para športu a výkonnostného športu zdravotne postihnutých. Ak hovoríme najmä o voľnočasových aktivitách v amatérskych športových kluboch, väčšinou ide o dobrovoľníctvo. V Čechách aj na Slovensku je situácia v podstate rovnaká, možno na Slovensku horšia. Osobne poznám veľa slovenských športovcov - keď sme robili prvý ročník zimných hier v Česku - pred dvoma rokmi -, jeden človek mi povedal, že takýto typ podujatia na Slovensku by bol možný možno až za veľa rokov, pretože nie sú ľudia, ktorí by zbierali peniaze, keďže to nepodporuje mestská samospráva.

Adam: Povedal by som, že na úrovni regiónu je situácia podobná ako v Brne, možno o niečo lepšia ako na Slovensku, ale situácia ešte nie je dobrá. Bol som v kurióznejšej situácii - mali sme aktivity so strelbou pre nevidiacich a iné aktivity, bolo to naozaj pekné, bolo tam veľa klubov, nie na národnej úrovni, a majú peniaze na rozvoj. Máme jeden mestský klub pre všetky druhy postihnutia, ale dá sa povedať, že v každej škole je jeden malý športový klub, kde majú vlastné vybavenie, našli sa peniaze pre malé komunity, aj to je ťažké.

Tamás: Myslím si, že dôležité je pracovať v čo najširšom poli a rozmere. Myslím si, že najdôležitejšie je pracovať v čo najširšom poli a v čo najširšom rozmere. Spojenie s projektom bolo naším prvým krokom pri budovaní medzinárodných vzťahov. Bola to veľmi veľká vec v živote nášho združenia. Sme vďační, že sme sa mohli pripojiť. Táto príležitosť priniesla väčšiu pozornosť miestnych médií a bola motivačným faktorom pre naše deti a kolegov. Z dlhodobého hľadiska pomôže financovať našu činnosť. Spojenia a väzby sú v živote našej organizácie dôležité. Získali sme významnú odbornú podporu od Maďarského parašportového výboru (parahokejová demonštrácia), ktorá nám pomohla dostať sa na medzinárodnú úroveň. Naše deti boli v zahraničí zatiaľ len raz, a to na rekreačnom výlete do Family Parku v Rakúsku. Keď sa vedenie parku dozvedelo o našom zámere navštíviť ho s deťmi s mentálnym postihnutím, ponúkli nám výraznú zľavu.

Diskusia - mená sa nerozlišujú: spolupráca s rôznymi inštitúciami a orgánmi v lokalite je dôležitá nielen pre získavanie peňazí, ale aj pre celú logistiku: prenájom priestorov, športovísk, ubytovanie, dobrovoľníci. Potvrďuje sa to aj pri organizovaní workshopov vo všetkých lokalitách projektu V4 EMPIH (princíp známosti). Zároveň ide o skutočné zapojenie sa obyvateľov určenej lokality.

Dobrovoľníctvo

Adam, Bartek: Charta dôveryhodnosti bola dôležitým poverením o účasti, že vaše meno je zodpovedné za toto riadenie. Je tu možnosť požiadať o pomoc nielen známych partnerov, ale aj všetkých ostatných, ktorí môžu byť predstaviteľmi dôležitej inštitúcie, projektu, ktorý je všeobecne veľmi dôležitý (športové podujatie, festival piesní, výskum na školách atď.). Vráťme sa k dobrovoľníctvu - žiadali sme o pomoc známych účastníkov športových podujatí, bežných tenisových a nevidiacich tenisových organizácií, z univerzity alebo strednej školy, ale odozva nebola ani tak zo strany študentov, skôr zo strany zamestnancov a ich priateľov. Veľa učiteľov, ktorí nám pomáhali, o nás skôr počuli, ako by pomáhali kvôli skúsenostiam. Hovorili, že nové vnímanie, noví ľudia, krátke školenie sú dôležité pre ich prax, aj pre ostatných zamestnancov. Čo sa týka študentov, väčšina z nich bola z Univerzity Kazimierza Veľkého (špeciálna pedagogika, šport, zdravotníctvo), asi 40 študentov, poskytli sme im krátke školenie, pretože koncepcia projektu a workshopu bola pre nich nová. Pomáhali nám aj niektorí absolventi. Pre niektorých z nich to bolo zahrnuté ako súčasť študijného programu, keďže na našej univerzite je dobrovoľnícka činnosť povinnou súčasťou programu.

Hana: Pochopenie, že dobrovoľníctvo sa môže rozšíriť aj na iné oblasti, iné typy podujatí. Keď potenciálni dobrovoľníci dostanú motiváciu, argumenty, počujú o emóciách dobrovoľníkov v akcii predtým; potom môže byť dlhý rad na pozíciu dobrovoľníka. Súhlasím s výberom a zaradením na rôzne pozície, ako povedal Adam: že náš dobrovoľník nemusí byť len zo športových štúdií alebo učiteľstva, pohybových aktivít, je veľa pozícií, ktoré nepotrebujú pohybové aktivity/športové skúsenosti: stravovanie, počítačové zručnosti, administratíva. Dôležitá je sociálna podpora ústredia: osobná iniciatíva s patronátom, iné VIP, voľné dni mimo zamestnania, podnikové suveníry atď.

Tamás: Keďže pracujem na univerzite, pozval som učiteľov základných a špeciálnych škôl, pričom niektorí z nich boli v dvojitej úlohe: učitelia postihnutých detí a dobrovoľníci počas celého obdobia. Vopred som však cítil, že to nebude stačiť. Každý deň som stimuloval žiakov našej školy/športového centra, bolo to veľmi vyčerpávajúce, ale splnilo to svoj účel. Získali nové informácie, možnosť byť v novej, neznámej atraktívnej situácii, byť dobrým človekom, pomôcť rozvíjať dobrý program, vycestovať do inej krajiny. Ukázali sme im mestá na mape, mali asi 17/18 rokov, aby navštívili veľké mestá. Keď sa vrátíme, sú z malých dedín, rodičia žijú v chudobných podmienkach, sú hrdí na aktivity. Poskytovať krátke, atraktívne workshopy a kurzy, priamo s osobami so zdravotným postihnutím. Príklad s mužom bez nôh, tento muž sily ukazuje, ako sa pohybovať atď. Tento prístup k dobrovoľníctvu študentov je súčasťou mojej filozofie a motivuje ich k dobrovoľníctvu, ako aj k športu pre zdravie. Je to moja skúsenosť, ako vnímam ľudí, ktorí pracovali a pomáhali so zdravotným postihnutím - viac ako 80 % sa ich regrutuje z postihnutých rodín. Najväčším poučením je pre mňa to, aké mám šťastie, že žijem so zdravým, plnohodnotným telom - cítim, že potrebujeme kontakty, trochu výskumu, ako si udržať vedomosti, postoje, zručnosti, najlepšie prostredníctvom dobrovoľníctva. (*Hana: teória kontaktov.*)

Vojtěch: Mám podobnú skúsenosť so študentmi. Študenti veľmi často žiadajú zisk (študijné kredity, certifikáty, bezplatnú dopravu v meste počas podujatia, parkovanie a pod.) Niekedy nie je problém to poskytnúť, niekedy je to veľký problém, a to nie v súvislosti s princípmi dobrovoľníctva. Ale motiváciu - zdôraznil Tamás - je vždy dôležité

vysvetliť, poskytnúť viac informácií o tom, prečo byť dobrovoľníkom; ale oni nevedia, že existujú možnosti, niekedy nevedia, či sú schopní byť kompetentní, nemajú skúsenosti, majú veľa času a pod. My (*Letný Emil open*) máme skúsenosti s ľuďmi, ktorí tu pracujú vo veľkých, veľkých medzinárodných firmách v Brne, z Indie, z celého sveta, žijú tu; v podstate komunikujú s kolegami, chodia spolu napr. do posilňovne, majú nejaké voľnočasové aktivity. Najskôr nemajú predstavu, ale začínajú spoločné aktivity a môžu ich porovnávať so životom v ich domovských krajinách. Napr. počas Európskych letných hier v Brne (*jún 2024*) máme viac ako 150 dobrovoľníkov z týchto spoločností. Mám ďalší cieľ, pretože som získala kontakt na majiteľov novín v angličtine - teda je to možná cesta pre budúce dobrovoľníctvo, kontakty s neziskovými organizáciami - mala som stretnutie s koordinátorkou dobrovoľníkov; myslím, že je to možná cesta, nájsť koordinátorov dobrovoľníkov vo veľkých podnikoch, zahraničných pracovníkov. Rešpektujem, že to môže byť spôsob vo veľkých mestách, ale hovoríme o malých dedinách, kde hlavnou hybnou silou môžu byť rodiny a komunita, školy a obec.

Miro: Mám istú spätnú väzbu, pretože podľa môjho názoru nové generácie, myslím tým najmladšiu generáciu alebo mojich žiakov z prvého ročníka, sú mentálne odlišné, ich prvou reakciou je otázka - čo s benefitmi? Diskutoval som s profesormi našej univerzity o nových študijných programoch, o spolupráci so špeciálnymi olympiádami a môj osobný príklad, dlhé vysvetľovanie o nových skúsenostiach, kontaktoch, prostredí a zručnostiach v reálnej praxi - čo je prínosom do budúcnosti, bol vtedy prediskutovaný a prijatý. Prvý workshop (*Maďarsko*) bol mojím prvým blízkym životom s mentálne postihnutým chlapcom a starostlivosťou o neho deň/noc. Bola som úplne unavená, so želaním prežiť (dlhý príhovor o spolupráci s DS športovcom, ktorý chrápal); v poslednom čase sme kamaráti a rozumieme si. Naša univerzita podpísala memorandum so Slovenskou špeciálnou olympiádou.